

Bibliography on Medieval *Memoria* Research for the Low Countries

Viera Bonenkampová
Kim Ragetli

The study of commemoration has become an important field of research in the Netherlands and Belgium since the early 1990s. With increasing regularity, researchers and scholars are publishing articles and books, staging exhibitions, and organising conferences and symposiums dealing with the concept of medieval commemoration. As a result the number of publications on medieval *memoria* has become so voluminous that a specialised bibliography is needed.

The first edition of the 'Bibliography on Medieval *Memoria* Research for the Low Countries' was published on the internet this month. This bibliography includes publications from Dutch and Belgian authors on research concerning *memoria* in the Low Countries. The bibliography aims to give greater publicity to the activities of *memoria* researchers in the Low Countries. Apart from articles and monographs this bibliography also contains a separate list of editions of registers of memorial services (*neurologia*) and of registers of gifts and foundations, arranged alphabetically by city or town.

The 'Bibliography on Medieval *Memoria* Research for the Low Countries' is compiled to aid the researcher in studying various aspects of medieval commemoration. The bibliography incorporates a range of subjects related to memorial culture. There are studies concerning the remembrance of the dead, as well as literature that focuses on deathbed and funeral practices, on gift giving and poor relief in relation to the commemoration of the dead, on funerary art and stained glass windows, on *ars moriendi*, wills, and other related subjects. Apart from case studies, more general literature regarding medieval commemoration has also been added.

Over 500 memorials (*Memorialbilder*), all from the area of the present-day Netherlands, are described in detail in the database *Representations of Medieval Memoria* (<http://www.let.uu.nl/memorie/index-engels.php>). The relevant literature for each memorial can be consulted on the database website and is therefore not included in the present bibliography.

The bibliography will be regularly updated. We aim for completeness, and would therefore welcome any suggestions and additions from our users. Please send your contributions to K.Ragetli@uu.nl or V.Bonenkampova@let.vu.nl. The latest updates of the bibliography can be consulted on the MeMO website (<http://memo.hum.uu.nl/>).

Latest update: April 2010

Articles and monographs are listed alphabetically by the surname of the key author. Multiple publications by the same author are listed chronologically; titles in the same year are listed alphabetically. Elements such as 'van', 'van den', etc. are given after the first name, for instance: Truus van Bueren, see Bueren, Truus van; Bram van den Hoven van Genderen, see Hoven van Genderen, Bram van den; Anique de Kruijf, see Kruijf, Anique de.

Abelmann, L.J., *De grafzerken in de grote of Maria Magdalenakerk te Goes* (Goes 1981).

Adamska, A., 'Klasztor jako rajski ogrod. Arenga w dokumencie fundacyjnym z Olesnickiego dla klasztoru w Pinczowie z 1449 roku' [Klooster als paradijs tuin...], in: H. Gapski (ed.), *Cultura Poloniae et Europae* (Lublin 1997) 236-241.

Adamska, A., 'From Memory to Written Record in the periphery of medieval Latinitas: The case of Poland

- in the 11th and 12th centuries.', in: K. Heidecker (ed.), *Charters and the Use of the Written Word in Medieval Society (Utrecht Studies in Medieval Literacy 5)* (Turnhout: Brepols 2000) 83-100.
- Adriaenssen, Leo, 'De bossche familie Moer in kerkklokken, altorstukken en gebed (1452-1644)', *De Brabantse Leeuw* 37 (1988) 199-208.
- Adriaenssen, Leo, 'Een testament voor het zieleheil', *Tussen paradijs en toekomst: nieuwsbrief van de Heemkundige Kring "Ioannes Goropius Becanus" en de Stichting Geschied- en Oudheidkundig Museum Hilvarenbeek en Diessen* 22 (2003) 81.
- Adriaenssen, Leo, 'Het heilseconomische nut van de arme. Van de middeleeuwen tot de contrareformatie', *Brabants Heem* 61 (2009) 55-63.
- Allart, Dominique, *La peinture du XVe et du début du XVIe siècle dans les collections publiques de Liège* (Bruxelles: Centre d'étude de la peinture du quinzième siècle dans les Pays-Bas méridionaux et la Principauté de Liège 2008).
- Alma, R., K. Holstein and R. van der Leij, 'De grafzerken in de kerk', in: R. Alma e.a., *De Nederlands Hervormde kerk te Niebove* [nr. 34], 28-38.
- Alma, R.H., 'Grafzerken in de kerk van Den Ham', *Groninger kerken* 14 (1997) 100-101.
- Alma, Redmer, 'De familie Tamminga in 1498', in: K. Holstein and G. Smit (eds.), *De kerk van Hornhuizen* (Groningen 1998) 37-40.
- Alma, R., 'De grafzerken in het koor van de Martinikerk', *Jaarvergadering Vereniging van Vrienden Martinikerk* 16 (1999) 21.
- Alma, R.H., 'De grafzerken in het koor van de Martinikerk', *Bulletin Vereniging van Vrienden van de Martinikerk* 17 (2000) 22-40.
- Alma, R.H., 'Grafzerken te Zuidhorn', *Groninger kerken* 17 (2000) 89-90.
- Alma, Redmer, 'Wapens, huismerken en opschriften in Groningen', in: R.-J. Grote and K. van der Ploeg e.a., (eds.), *Muurschilderkunst in Nedersaksen, Bremen en Groningen. Vensters op het verleden* (2001) 244-250.
- Alma, Redmer, 'Wappen, Hausmarken und Inschriften im Groningerland', in: R.-J. Grote and K. van der Ploeg e.a., (eds.), *Wandmalereien in Niedersachsen, Bremen und im Groningerland. Fenster in die Vergangenheit* (2001) 244-250.
- Alma, R.H., 'Een handschrift uit de familie Grelle', *Gruoninga* 48 (2003) 21-32.
- Alma, R., see also Boer, Edze. de (2004).
- Alma, R., 'Grafzerken te Schildwolde', *Groninger Kerken* 21 (2004) 57-58.
- Alma, R., 'Portretzerken in Groningen', *Groninger Kerken* 22 (2005) 106-120.
- Alma, R., 'Heraldiek op kerkhoven en begraafplaatsen', *Groninger Kerken* 23 (2006) 55-59.
- Alma, R., 'Adel en kerk in Pieterburen', *Groninger kerken* 24 (2007) 117-119.
- Alma, Redmer, 'De adellijke dood verbeeld. Rouwborden en monumenten', in: J. Kroesen and R. Steensma (eds.), *De Groninger cultuurschat. Kerken van 1000 tot 1800* (Groningen/ Assen 2008) 124-134.
- Alma, R., *Versteende wapens: heraldiek op Groninger kerkhoven* (Groningen 2008).
- Anrooij, Wim van, 'De Memorietafel van de heren van Montfoort en het Hollandse gravenhof omstreeks 1400', *Madoc* 3 (1989) 22-28.
- Anrooij, Wim van, 'Hier ligt de edele heer Jan van Mandeville', *Literatuur* 10 (1993) 230-231.
- Anrooij, Wim van, 'De Haarlemse gravenportretten. Hollandse geschiedenis beschreven en uitgebeeld', *Literatuur* 14 (1997) 83-89.
- Anrooij, Wim van (ed.), *De Haarlemse gravenportretten. Hollandse geschiedenis in woord en beeld* (Hilversum 1997).
- Anrooij, Wim van, 'Die Nachfolge Maximilians und Karls V. als Grafen von Holland: Wort und Bild', *Mediävistische Studien* 6 (1997) 121-132.
- As-Vijvers, see also Dekeyzer, Brigitte. (2005)
- Bavel, H. van, 'Het jaargetijdenboek van Bokhoven', *Nederlandsch archievenblad: orgaan van de Vereniging van Archivarissen in Nederland* 73 (1969) 81-88.
- Bavel, Bas J.P. van, *Goederenverwerving en goederenbeheer van de abdij Mariënveerd (1129-1592)* (Hilversum 1993).
- Bavel, Bas J.P. van, 'Stichtingsplaats, ontginning en goederenverwerving. De economische ontwikkeling van Norbertijner abdijen in de Nederlanden (12de - 13de eeuw)' in: *Ideaal en werkelijkheid. Stichtingsplaatsen en ontginningsactiviteiten van Premonstratensers in de Nederlanden. Verslagen van de derde contactdag. Abdij van Tongerlo zaterdag 15 mei 1993* (Tongerlo 1993) 44-53.
- Beeck, Roland op de, see Caster, Etienne (1981).
- Beek, Ineke van, 'Kinderen op middeleeuwse grafmonumenten', in: Pieter Stokvis (ed.), *Geschiedenis van het privéleven. Bronnen en benaderingen* (Heerlen, Amsterdam 2007).

- Belle, Ronald van, *Vlakke grafmonumenten en memorietaferelen met persoonsafbeeldingen in West-Vlaanderen: een inventaris, funeraire symboliek en een overzicht van het kostuum* (Brugge 2006).
- Belonje, J., 'Heer Dirk Cornelisz van Ursem en zijn vicarie te Mijzen', *Bijdragen voor de geschiedenis van het Bisdom van Haarlem* 49 (1932) 111-113.
- Belonje, J., 'Een vicarie in de kerk van Nieuwe Niedorp', *Haarlemsche bijdragen: bouwstoffen voor de geschiedenis van het bisdom Haarlem* 52 (1935) 357-358.
- Belonje, J., 'De vicarie op het O. L. Vr. altaar in de kerk van Limmen', *Haarlemsche bijdragen: bouwstoffen voor de geschiedenis van het bisdom Haarlem* 53 (1936) 251-257.
- Belonje, J., 'Een vicarie te Delft', *Haarlemsche bijdragen: bouwstoffen voor de geschiedenis van het bisdom Haarlem* 55 (1938) 243-245.
- Belonje, J., 'De vicarie op het St. Pontianus altaar te Broek op Langendijk', *Haarlemsche bijdragen: bouwstoffen voor de geschiedenis van het bisdom Haarlem* 58 (1940) 72-74.
- Belonje, J., 'Een vicarie op het St. Petrusaltaar in de Grootte Kerk te 's-Gravenhage', *Haarlemsche bijdragen: bouwstoffen voor de geschiedenis van het bisdom Haarlem* 59 (1940) 33-38.
- Belonje, J., 'De St. Apollonia-vicarie in de Grootte Kerk te Dordrecht', *Haarlemsche bijdragen: bouwstoffen voor de geschiedenis van het bisdom Haarlem* 60 (1948) 449-452.
- Belonje, J., 'Een vicarie te Hoorn', *West-Frieslands oud en nieuw* 59 (1992) 62-63.
- Berg, Bianca van den, 'De vijftiende-eeuwse Sint-Janskerk te Gouda en het grafboek van 1438-1489', *Bulletin van de Koninklijke Nederlandse Oudheidkundige Bond* 93 (1994) 214-225.
- Berkelmans, G., 'Jaargetijden en maandstonden gesticht in de kerk van Oisterwijk in de veertiende en het begin van de vijftiende eeuw', *Welpen* (1991) 245-264.
- Bergmans, Anna, 'Le mémorial dynastique du duc Henri III de Brabant et d'Alix de Bourgogne dans l'église des Dominicains à Louvain' in: *[Actes du] 12ème Congrès international d'études sur les Danses macabres et l'art macabre en général. Gand du 21 au 24 septembre 2005* (2 vols.; Meslay-le-Grenet [2006]) II 13-30.
- Bergmans, Anna, 'Fundatio et memoria. Verdwenen gedenktekens van de Brabantse hertogen in de Leuvense predikherenkerk (13de eeuw) (prov. Vlaams-Brabant)', *Relicta* 1 (2006) 213-236.
- Biemans, Bini and Truus van Bueren, 'A Veritable Treasure Trove: the Memorial Book of St. Nicholas's Convent in Utrecht and its Art Donations', in: Truus van Bueren and Andrea van Leerdam (eds.), *Care for the Here and the Hereafter: Memoria, Art and Ritual in the Middle Ages* (Turnhout 2005) 249-265.
- Bijleveld, W.J.J.C., 'Het nonnenklooster Mariënpool en de stichter Boudewyn van Swieten', *Jaarboekje voor geschiedenis en oudheidkunde van Leiden en Rijnland* 2 (1905) 138-178.
- Bijsterveld, Arnoud-Jan A., 'Middeleeuwse vrome schenkingen als instrument van sociale integratie en politieke machtsvorming. Een historiografisch overzicht', *Tijdschrift voor Geschiedenis* 109 (1996) 443-464.
- Bijsterveld, Arnoud-Jan A., 'Dona dantes et vota voventes. De stichting en dotatie van het norbertijnenklooster te Postel (1128/1138-1179)', *Analecta Praemonstratensia* 73 (1997) 5-47.
- Bijsterveld, Arnoud-Jan A., 'Een handschoen op het altaar. De betekenis van het middeleeuwse ritueel van grondschenking' in: Aafke Komter (ed.), *Het geschenk. Over de verschillende betekenissen van geven* (Amsterdam 1997) 58-73.
- Bijsterveld, Arnoud-Jan A., 'Eergevoel en conflictbeheersing in aristocratische en geestelijke kringen in de twaalfde-eeuwse Nederlanden', *Millennium* 11 (1997) 99-112.
- Bijsterveld, Arnoud-Jan A., 'Religieuze 'virtuozen', Review of: Ilana F. Silber, *Virtuosity, Charisma, and Social Order: A Comparative Sociological Study of Monasticism in Theravada Buddhism and Medieval Catholicism*. Cambridge Cultural Social Studies (Cambridge 1995), in: *Tijdschrift voor Geschiedenis* 110 (1997) 66-67.
- Bijsterveld, Arnoud-Jan A., 'De middeleeuwse vrome gift tussen rechtshandeling en phénomène social total' in: Dirk Heirbaut and Daniel Lambrecht, (eds.), *Van oud en nieuw recht. Handelingen van het XVde Belgisch-Nederlands Rechtshistorisch Congres. Universiteit Gent 16 en 17 april 1998*. Gandiaus. Ontmoetingen met Recht 1 (Antwerpen 1998) 17-31.
- Bijsterveld, Arnoud-Jan A., 'Memoria in het bisdom Luik', Review of: Michel Lauwers, *La mémoire des ancêtres, le souci des morts. Morts, rites et société au moyen âge (diocèse de Liège, XIe-XIIIe siècles)*. Théologie historique 103 (Paris 1997), in: *Tijdschrift voor Geschiedenis* 111 (1998) 111-113.
- Bijsterveld, Arnoud-Jan A., 'Conflict and Compromise: The Premonstratensians of Ninove (Flanders) and the Laity in the Twelfth Century' in: Arnoud-Jan A. Bijsterveld, Henk Teunis and Andrew

- Wareham, (eds.), *Negotiating Secular and Ecclesiastical Power: Western Europe in the Central Middle Ages*. International Medieval Research 6 (Turnhout 1999) 167-183.
- Bijsterveld, Arnoud-Jan A., 'Gift exchange, landed property, and eternity. The foundation and endowment of the Premonstratensian priory of Postel (1128/1138-1179)' in: Frans Theuws and Nico Roymans, (eds.), *Land and Ancestors: Cultural dynamics in the Urnfield period and the Middle Ages in the Southern Netherlands*. Amsterdam Archaeological Studies 4 (Amsterdam 1999) 309-348.
- Bijsterveld, Arnoud-Jan A., Henk Teunis and Andrew Wareham (eds.), *Negotiating Secular and Ecclesiastical Power: Western Europe in the Central Middle Ages*. International Medieval Research 6 (Turnhout 1999).
- Bijsterveld, Arnoud-Jan A., 'Patrons and Gifts in Eleventh- and Twelfth-Century Chronicles from the Diocese of Liège. An Introduction' in: Erik Kooper (ed.), *The Medieval Chronicle: Proceedings of the 1st International Conference on the Medieval Chronicle. Driebergen/Utrecht 13-16 July 1996*. Costerus New Series 120 (Amsterdam and Atlanta 1999) 69-83.
- Bijsterveld, Arnoud-Jan A., 'The Commemoration of Patrons and Gifts in Chronicles from the Diocese of Liège, Eleventh-Twelfth Centuries', *Revue bénédictine* 109 (1999) 208-243.
- Bijsterveld, Arnoud-Jan A. and Dirk van de Perre, with W.L. Braekman, M. Cock en J.J. van Moolenbroek, *Het Mirakelboek en de Stichtingsgeschiedenis van de Ninooftse abdij. Liber miraculorum Sancti Cornelii Ninivensis. Historia foundationis Ninivensis abbatiae. De boete*. Inleiding, tekstuitgave en vertaling (with an English summary). Symbolae Facultatis Litterarum Lovaniensis Series B vol. 24 (Leuven 2001).
- Bijsterveld, Arnoud-Jan A., 'The Medieval Gift as Agent of Social Bonding and Political Power: A Comparative Approach' in: Esther Cohen and Mayke B. de Jong, (eds.), *Medieval Transformations: Texts, Power, and Gifts in Context*. Cultures, Beliefs and Traditions. Medieval and Early Modern Peoples 11 (Leiden, Boston, Köln 2001) 123-156.
- Bijsterveld, Arnoud-Jan A., 'De oorsprong van de oudste kapitels in het noorden van het bisdom Luik: een voorlopige synthese' in: Raoul Bauer, Marian De Smet, Brigitte Meijns and Paul Trio, (eds.), *In de voetsporen van Jacob van Maerlant. Liber amicorum Raf De Keyser. Verzameling opstellen over middeleeuwse geschiedenis en geschiedenisdidactiek*. Symbolae Facultatis Litterarum Lovaniensis Series A vol. 30 (Leuven 2002) 206-221.
- Bijsterveld, Arnoud-Jan A., 'Kerk en wereld in de Kempen. Kloosterlingen en edellieden in de twaalfde eeuw' in: Maurice Ackermans and Theo Hoogbergen (eds.), *Kloosters en religieus leven. Historie met toekomst* (s-Hertogenbosch 2002) 12-25.
- Bijsterveld, Arnoud-Jan A., 'Eeuwig leven, eeuwige roem: schenkers en stichters vereeuwigd' in: Léon van Liebergen and Wouter Prins (eds.), *Deftige devotie. Museum voor Religieuze Kunst Uden 2003* (Uden 2003) 20-27.
- Bijsterveld, Arnoud-Jan A., 'Les sépultures des comtes de la Meuse inférieure: les cas des Régniers et des Baldéric (Xe siècle), des comtes de Looz (XIe siècle) et des comtes de Gueldre (XIIe-XIVe siècles)' in: Michel Margue (ed.), *Sépulture, mort et symbolique du pouvoir au moyen âge. Tod, Grabmal und Herrschaftsrepräsentation im Mittelalter. Actes des 11es Journées Lotharingiennes. 26-29 septembre 2000* (Luxembourg 2006) (= *Publications de la Section Historique de l'Institut G.-D. de Luxembourg* 118; Publications du CLUDEM 18) 373-404, 745-751.
- Bijsterveld, Arnoud-Jan A., 'Looking for Common Ground: From Monastic *Fraternitas* to Lay Confraternity in the Southern Low Countries in the Tenth to Twelfth Centuries' in: Emilia Jamroziak and Janet Burton (eds.), *Religious and Laity in Northern Europe 1000-1400: Interaction, Negotiation, and Power*. Europa Sacra 2 (Turnhout 2006) 287-314.
- Bijsterveld, Arnoud-Jan A. and Paul Trio, 'Van gebedsverbodering naar broederschap. De evolutie van het *fraternitas*-begrip in de Zuidelijke Nederlanden in de volle Middeleeuwen' (I) and (II), *Jaarboek voor Middeleeuwse Geschiedenis* 6 (2003) 7-48; 9 (2006) 7-46.
- Bijsterveld, Arnoud-Jan A., *Do ut des. Gift Giving, Memoria, and Conflict Management in the Medieval Low Countries* (Hilversum 2007).
- Bijsterveld, Arnoud-Jan A., 'Memoria in de praktijk. Vroegen leken om liturgische gedachtenis?' in: Jeroen Deploige, Brigitte Meijns en Renée Nip, (eds.), *Herinnering in geschrift en praktijk* (Brussel 2008) in print.
- Bijsterveld, Arnoud-Jan A., 'Aristocratic Identities and Power Strategies in Lower Lotharingia. The Case of the Rode Lineage (Eleventh and Twelfth Centuries)' in: *La Lotharingie en question: identités, oppositions, intégration. Lotharingische Identitäten im Spannungsfeld zwischen integrativen und partikularen Kräften*. Actes des 14es Journées Lotharingiennes. 10-13 octobre 2006 (Luxembourg

- 2009) (= Publications de la Section Historique de l'Institut G.-D. de Luxembourg; Publications du CLUDEM) in print.
- Bløys van Treslong Prins, P.C., *Genealogische en heraldische gedenkwaardigheden in en uit de kerken der provincie Noord-Brabant* (2 vols.; Utrecht 1924).
- Boer, D.E.H. de, 'Sculpture funéraire entre Bavière et Bourgogne. A la recherche des racines et des fonds artistiques de Claus Sluter dans les pays du nord', *Actes des Journées Internationales Claus Sluter* (1992) 37-52.
- Boer, Edze de and R. Alma, *De stichter, de stukken en de schenkers van het Oldenklooster bij Den Dam* (Stichting Boerderijenboek Gemeente Bierum 2004).
- Boeren, Petrus C., 'Een doodenkalender van Rolduc van omstreeks 1400', *Publications de la Société Historique et Archéologique dans le Limbourg* 78-82 (1942-1946) 217-230.
- Boeren, Petrus C., 'Het grondbezit der Abdij Rolduc in de jaren 1104-1300', *Publications de la Société Historique et Archéologique dans le Limbourg* 84 (1948) 141-196.
- Boeren, Petrus C., *De oudste oorkonden der abdij Rolduc en de Annales Rodenses* ('s-Gravenhage 1949).
- Boerma, N., *Geschiedenis van een vicarie in 1381 gesticht op het St. Jan Baptist-altaar in de St. Pieterskerk te Leiden* (Heerlen 1949).
- Bogaers, Llewellyn, 'Broederschappen in laatmiddeleeuws Utrecht op het snijpunt van religie, politiek, vriendschap en werk', *Signum. Tijdschrift van de Contactgroep voor sociaal-economische en institutioneel-juridische geschiedenis van geestelijke en kerkelijke instellingen in de Nederlanden in de Middeleeuwen* 10-3 (1998), 114-117.
- Bogaers, Llewellyn, 'Kluiszenares midden in de wereld. Suster Bertkens antwoord op haar beladen familiegeschiedenis', *Trajecta* 7 (1998) 296-318.
- Bogaers, Llewellyn, 'Broederschappen in laatmiddeleeuws Utrecht op het snijpunt van religie, werk, vriendschap en politiek', *Trajecta* 8 (1999) 97-119.
- Bogaers, Llewellyn, 'De manifestatie van nieuwe rijken in laatmiddeleeuws Utrecht: de korenkopers Ansem Salm en Jan Dircksz. (Block?)', *De Nederlandsche Leeuw: maandblad van het Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde* 118 (2001) 65-91.
- Bogaers, Llewellyn and Arie de Groot, 'Van anonieme graven tot persoonsgebonden grafmonumenten: zeven eeuwen grafcultuur in de Utrechtse Pieterskerk', *Trajecta* 11 (2002) 211-243.
- Bogaers, Llewellyn, 'God wouts. De financiering van de Buurkerk (1435-1569) als spiegel van groepsvorming en belangentegenstellingen binnen de parochie', *Jaarboek Oud-Utrecht* (2003) 67-122.
- Bogaers, Llewellyn, 'Het Mariaretabel in de Buurkerk', *Maandblad Oud-Utrecht* 76 (2003), 17-18.
- Bogaers, Llewellyn, 'Commemoration in a Utrecht Collegiate Church: Burial and Memorial Culture in St. Peter's (1054-1784)' in: Truus van Bueren and Andrea van Leerdam (eds.), *Care for the Here and the Hereafter: Memoria, Art and Ritual in the Middle Ages* (Turnhout 2005) 191-219.
- Bogaers, Llewellyn, *Aards, betrokken en zelfbewust. De verwevenheid van cultuur en religie in katholiek Utrecht, 1300 - 1600* (Utrecht 2008).
- Bogaers, Llewellyn, 'Devotie, elan en zelfbewustzijn. Een nieuwe visie op de laatmiddeleeuwse kerk', *Geschiedenis Magazine* (april 2009).
- Bok, Marten Jan, 'Laying claims to nobility in the Dutch Republic: epitaphs, true and false', *Simiolus* 24 (1996) 209-226.
- Bollmann, A.M., *Frauenleben und Frauenliteratur in der Devotio moderna. Volkssprachige Schwesternbücher in literarhistorischer Perspektive* (Groningen 2004).
- Booma, J.G.J. van, *Dit is 't memoriboec van Voirburch: het memorieregister, tevens cartularium van de parochie Voorburg (1338) 1435-1566* (Hilversum 1991).
- Borst, P. (ed.), *Graven en begraven in de Dom van Utrecht* (Bunnik 1997).
- Bossuyt, Stijn, 'Dood en begraven. De mogelijkheden van middeleeuwse grafinscripties in het historisch onderzoek', *Trajecta* 10 (2001) 97-111.
- Bossuyt, Stijn, 'Twee afbeeldingen van middeleeuwse graven te Ieper', *De Westhoek: Tijdschrift voor geschiedenis en familiekennde in de Vlaamse en Franse Westhoek* 17 (2001) 17-23.
- Bossuyt, Stijn, "'Media vita in morte sumus". Graven als representatie van sociale structuren', in: Raoul Bauer et al. (ed.), *In de voetsporen van Jacob van Maerlant: liber amicorum Raf de Keyser: verzameling opstellen over middeleeuwse geschiedenis en geschiedenisdidactiek* (Leuven 2002) 301-314.
- Bossuyt, Stijn, 'De eremiet Everelmus en de stichting van de Eeckhoutabdij te Brugge (ca. 1052-1150)', *Handelingen van het genootschap voor geschiedenis te Brugge* 140 (2003) 179-201.

- Bossuyt, Stijn, 'The liturgical use of space in thirteenth-century Flanders', in: Andrew Spicer and Sarah Hamilton (eds.), *Defining the holy: sacred space in medieval and early modern Europe* (Aldershot 2005) 187-206.
- Bossuyt, Stijn, 'Founding a memory. The legitimation of memorial rituals in Flanders c.1000-1350 (Lille, Saint-Omer, and Bruges)', in: Mette B. Bruun and Stephanie Glaser (eds.), *Negotiating Heritage: Memories of the Middle Ages* (Turnhout 2008).
- Botke, IJnte, Herman Maring and Coen Peppelenbos (eds.), *Doodstil: dood en begraven in Groningen* (Groningen 2007).
- Bouwman, Wouterina P., 'Latijnse aantekeningen uit het missaal van het kasteel Loenersloot betreffende de families Van Zwieten en Van Amstel van Mijnden', *De Nederlandsche leeuw* 115 (1998) 1-21.
- Brand, Hanno, 'Over macht en evenwicht. Stedelijke elites in Leiden (1420-1510)', *Studies in Urban Social, economic and Political History of the Medieval and Modern Low Countries* 6 (1996).
- Brand, Hanno, 'Mémoire individualisée et conscience communautaire-souvenir, charité et représentation au sein des élites de Leyde à la fin du Moyen Âge', in: Hanno Brand, Monnet Pierre and Martial Staub (eds.), *Memoria, communitas, civitas: mémoire et conscience urbaines en Occident à la fin du Moyen Âge* (Ostfildern 2003) 87-117.
- Bremer, H., see Verhoeven, G. (1994).
- Breure, L., *Doodsbeleving en levenshouding. Een historisch-psychologische studie betreffende de Moderne Devotie in het IJsselgebied in de 14e en 15e eeuw* (Hilversum 1987).
- Breure, L., In search of mental structures: a methodological evaluation of computerised text analysis of late medieval religious biographies. *History and computing* 11 (2001) 61-78.
- Bruaene, Anne-Laure Van, *De Gentse memorieboeken als spiegel van stedelijk bewustzijn (14de tot 16de eeuw)* (Gent 1998).
- Bruaene, Anne-Laure Van, 'S'imaginer le passé et le présent: conscience historique et identité urbaine en Flandre à la fin du Moyen Âge', in: H. Brand, P. Monnet and M. Staub (eds.), *Memoria, Communitas, Civitas. Mémoire et conscience urbaines en Occident à la fin du Moyen Âge* (Ostfildern 2003) 167-180.
- Bruaene, Anne-Laure Van, 'L'écriture de la mémoire urbaine en Flandre et en Brabant (XIVe-XVIe siècle)', in: Elisabeth Crouzet-Pavan and Elodie Lecuppre-Desjardin (eds.), *Villes d'Italie et de Flandres. Relectures d'une comparaison traditionnelle. (Studies in European Urban History)* (Turnhout 2008) 149-164.
- Bruaene, Anne-Laure Van, 'Vrome daden en gedachten. Een revisionistische kijk op het katholieke verleden van Nederland', *Bijdragen en mededelingen betreffende de geschiedenis der Nederlanden* 124 (2009) 57-64.
- Bueren, Truus van, see also Biemans, Bini (2005).
- Bueren, Truus van, 'Gegevens over enkele epitafen uit het Sint Jans klooster te Haarlem', *Oud Holland* 103 (1989) 121-151.
- Bueren, Truus van, *Macht en onderhorigheid binnen de Ridderlijke Orde van Sint Jan. De commandeursportretten uit het Sint Jans klooster te Haarlem* (Haarlem 1991).
- Bueren, Truus van and Daantje Meuwissen: "'So lange memorie van menschen kan gedencken". Het ontstaan en de functie van de portretreeks met de landcommandeurs van de Balije van Utrecht', *Virtus. Bulletin van de Werkgroep Adelsgeschiedenis* 5 (1998) 59-73.
- Bueren, Truus van, 'Zorg voor het hier en het hiernamaals. De functie van memorietafels in het (aarts)bisdom Utrecht in de Middeleeuwen', *De Nederlandsche leeuw* 115 (1998) 153-191.
- Bueren, Truus van and Molly Faries, 'Care for the Here and the Hereafter: using IRR in the Study of Memorial Paintings', in: Hélène Verougstraete and Roger van Schoute with A. Dubois (eds.), *Colloque XII pour l'étude du dessin sous-jacent et de la technologie dans la peinture: La peinture dans les Pays-Bas au 16e siècle, Pratique d'atelier* (Louvain-la-Neuve 1999) 147-154.
- Bueren, Truus van and W.C.M. Wüstefeld, *Leven na de dood. Gedenken in de late Middeleeuwen* (Turnhout 1999).
- Bueren, Truus van, 'Zorg voor het hier en het hiernamaals. Memorietafels uit de vijftiende en zestiende eeuw in het (aarts)bisdom Utrecht', in: *Jaarverslag 1999. Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijke Onderzoek. Geesteswetenschappen* (Den Haag 2000) 60-67.
- Bueren, Truus van, 'Zorg voor het hier en het hiernamaals. Een onderzoek en een tentoonstelling', in: *Jaarverslag 2000. OGC Onderzoek voor Geschiedenis en Cultuur 2001*, 87-91.
- Bueren, Truus van, 'Tot in lengte van dagen', *Kunstschrift* 6 (2002) 30-37.

- Bueren, Truus van and Andrea van Leerdam (eds.), *Care for the Here and the Hereafter: Memoria, Art and Ritual in the Middle Ages* (Turnhout 2005).
- Bueren, Truus van, 'Care for the Here and the Hereafter. A multitude of Possibilities', in: Truus van Bueren and Andrea van Leerdam (eds.), *Care for the Here and the Hereafter: Memoria, Art and Ritual in the Middle Ages* (Turnhout 2005) 13-34.
- Bueren, Truus van and Otto Gerhard Oexle, 'Das Imaginarium der Sukzession: Über Sukzessionsbilder und ihren Kontext', in: Truus van Bueren and Andrea van Leerdam (eds.), *Care for the Here and the Hereafter: Memoria, Art and Ritual in the Middle Ages* (Turnhout 2005) 55-77.
- Bueren, Truus van, 'Gebruik en functie van memorieboeken. Met voorbeelden uit norbertijnenkloosters', in: H. Janssens (ed.), *Memorievieringen bij Norbertijnen*. Werkgroep Norbertijner Geschiedenis in de Nederlanden. Bijdragen van de contactdag 16 (Averbode 2006) 7-32.
- Bueren, Truus van, Andrea van Leerdam and Fenna Visser, 'Representations of Medieval Memoria. Memorial Paintings and Sculptures from the Netherlands' <http://www.let.uu.nl/memorie/index-engels.php> (also in Dutch: 'Memoria in beeld. Middeleeuwse memorievoorstellungen uit het (aarts)bisdom Utrecht' (2008) www.let.uu.nl/memorie/
- Campen, J.W.C. van, 'Een raadselachtige grafsteen', *Maandblad van "Oud-Utrecht", Vereeniging tot Beoefening en tot Verspreiding van de Kennis der Geschiedenis van Utrecht en Omstreken* 28 (1955) 97-100.
- Campen, J.W.C. van, 'De dood in de Paulusabdij', *Jaarboek Oud-Utrecht* (1981) 175-183.
- Cappon, C.M., *De opkomst van het testament in het Sticht Utrecht. Een studie op grond van Utrechtse rechtsbronnen van het begin van de achtste tot het midden van de veertiende eeuw* (Deventer 1992).
- Cappon, C.M., 'Le testament dans l'évêché d'Utrecht des origines à 1360' in: Ditlev Tamm et al., *Actes à cause de mort. Acts of last will. Deuxième partie: Europe médiévale et moderne. Medieval and modern Europe*. Recueils de la Société Jean Bodin pour l'histoire comparative des institutions 60 (Bruxelles 1993) 153-159.
- Cappon, C.M., 'Eine donatio post obitum mit Treuhändern: die Schenkung von Dietrich von Ulft zugunsten des Klosters Camp (um 1138). Einige Aspekte der Vorgeschichte des Testaments in den Niederlanden', *Zeitschrift der Savigny-Stiftung für Rechtsgeschichte. Germanistische Abteilung* 112 (1995) 245-270.
- Cappon, C.M. and B.E. Reinhartz, 'Rechtszekerheid en doelmatigheid in het testamentair erfrecht. De opstelling en afwikkeling van testamenten in Nederland, Frankrijk, België en Duitsland mede gezien in historisch perspectief', in: A.F. Salomons and G.J.P. de Vries (eds.), *Pro forma? Essays on the role of formal rules and formal requirements in private law* (Den Haag - Boom Juridische uitgevers 2006) 235-273.
- Carasso-Kok, M., 'Ter ere van God en tot het aanzien van de stad', in: Marijke Carasso-Kok (ed.), *Geschiedenis van Amsterdam. Dl. 1: Een stad uit het niets: tot 1578* (Amsterdam 2004) 392-449, 495-501.
- Caspers, Charles and Marcel Gielis, 'Scherpenheuvelbedevaarten uit Noord-Brabant, in het bijzonder de (doods)kistprocessie van Breda' in: P.H.A.M. Abels, E.H. Bary, A.J.A. Bijsterveld, O. Tiers (eds.), *Van tweeën één. Kerk en West-Brabant door de eeuwen heen* (Delft 2001).
- Caspers, Charles, F. Korsten and P. Nissen (eds.), *Wegen van kerstening. Normen en vormen van christelijke cultuur in Europa (1300-1900)* (Damon 2005).
- Castenmiller, Marian, 'Liturgische vieringen in het klooster Mariënpoel', *Spiegel historiael* 18 (1983) 22-30.
- Caster, Etienne van and Roland Op de Beeck, *De grafkunst in Belgisch Limburg: vloerzerken en -platen met persoonsvoorstellungen (13e tot 17e eeuw)* (Assen 1981).
- Coo, J. de, *Pieter Pietersz., schilder van de memorietafel Bam-Wessels te Kalkar* (Kevelaer 1967).
- Dael, P.C.J. van, *De dode: een hoofdfiguur in de oudchristelijke kunst: een iconografische studie over de afbeelding van de dode in de oudchristelijke grafkunst* (Amsterdam 1978).
- Dael, P.C.J. van, 'De grafkapel voor de ambachtsheren van Dreischor', *Kroniek van het land van de zeemeermin (Schouwen-Duiveland)* 4 (1979) 72-82.
- Dael, P.C.J. van, 'De dode in de oudchristelijke grafkunst', *Communio* 5 (1980) 215-225.
- Dael, P.C.J. van, 'Graven in kerk en hof', *Jaarboeken Overijssel* (1981) 41-78.
- Dael, P.C.J. van, 'Zerken, epitafen en praalgraven in Amsterdamse kerken', *De dood verbloemen? Begraven en cremieren in Amsterdam; gedenktekens spreken. Speciaal nr. van: Meded. Prof. Dr. G. van der Leeuw-Stichting* 57 (1982) 17-47.
- Dael, P.C.J. van, 'Pallas als getuige bij de tombe, het monument van François van Bredehof in de N.H. kerk te Oosthuizen', *Bulletin van de Stichting Oude Hollandse Kerken* 16 (1983) 19-28.

- Dael, P.C.J. van, 'De Oude Kerk te Amsterdam', in: M. Blokhuis, P. van Dael and G. van den Hout (eds.), *Vroomheid op de Oudezijds: drie Nicolaaskerken in Amsterdam: de Oude Kerk, ons' Lieve Heer op Solder, de Sint Nicolaaskerk* (Amsterdam 1988).
- Dael, P.C.J. van, 'De taal van het grafteken', in: Johanna Fortuin, Jan van Kilsdonk et al. (eds.), *Afscheid nemen van onze doden* (Kampen 1988) 37-57.
- Dael, P.C.J. van, 'Graftekens in Nederlandse kerken', in: Albert van der Zeijden (ed.), *Balans en perspectief van de Nederlandse cultuurgeschiedenis. De cultuurgeschiedenis van de dood* (Amsterdam 1990) 4-32.
- Dael, P.C.J. van, 'Kerkhoven in Amsterdam', *Bulletin van de Stichting Oude Hollandse Kerken* 34 (1992) 9-24.
- Dael, P.C.J. van, *Tot lering en verering. Functies van kunst in de Middeleeuwen* (Kampen 1997).
- Dael, Peter van, *De verbeelding van het Woord. 2. De Middeleeuwen (600-1500). Een iconografische studie* (Kampen 2003).
- Dael, Peter van, 'Pallas als getuige bij de graftombe van François van Bredehoff in 'De Grote Kerk van Oosthuizen, opnieuw oogverblindend en oorstrelend'', *Bulletin van de Stichting Oude Hollandse Kerken* 57 (2003) 25-33.
- Dael, Peter van, 'Voer voor wormen en padden. Eten en gegeten worden in laatmiddeleeuwse grafkunst en hellevoorstellingen', *Tijdschrift voor Sociale Geschiedenis* 29 (2003) 497-520.
- Dalen, A. C. van, 'De Stichtingsacte van de St. Nicolaas vicarie te Duiven', *Bijdragen en mededeelingen* 49 (1949) 254-258.
- Damen, Mario, 'Corrupt of hoofs gedrag? Geschenken en het politieke netwerk van een laatmiddeleeuwse Hollandse stad', *Tijdschrift voor Sociale en Economische Geschiedenis* 2 (2005) 68-94.
- Damen, Mario, 'Heraldiek en politiek. Bourgondische glazen in de Oude kerk van Amsterdam', *Amstelodamum. Maandblad voor de kennis van Amsterdam* 92-6 (2005) 3-16.
- Damen, Mario, 'Memorie en mecenaat. Glas-in-lood als vorstelijk geschenk, 1425-1530', *Spiegel historiael* 40 (2005) 440-445.
- Damen, Mario, 'Vorstelijke vensters. Glasraamscheningken als instrument van devotie, memorie en representatie (1419-1519)', *Jaarboek voor Middeleeuwse Geschiedenis* 8 (2005) 140-200.
- Damen, Mario, 'Memoria y propaganda. Las vidrieras de Felipe el Hermoso en los Países Bajos', in: Miguel Ángel Zalama and Paul Vandenbroeck (eds.), *Felipe I, el Hermoso. La belleza y la locura* (Madrid 2006).
- Damen, Mario, 'Memorie en propaganda. De glazen verbeelding van Filips de Schone in de Nederlanden', in: P. Vandenbroeck en M.A. Zalama (ed.), *Filips de Schone. De schoonheid en de waanzin* (Madrid 2006) 165-184.
- Damen, Mario, 'Dynamiek in de delta. Het graafschap Holland en de schilderkunst in de late Middeleeuwen', in: F. Lammertse (ed.), *Vroege Hollanders. Schilderkunst van de late Middeleeuwen* (2008) 11-22.
- Damen, Mario, 'Een vorst van glas. Filips de Schone op gebrandschilderde glazen in de Nederlanden', in: R.P. Fagel and J. Geurts (eds.), *Filips de Schone. Een vergeten vorst 1478-1506* (Publicaties van de Vlaams-Nederlandse Vereniging van Nieuwe Geschiedenis, 7) (Maastricht 2008) 95-100.
- Damen, Mario, 'Leiden omstreeks 1500', in: F. Lammertse (ed.), *Vroege Hollanders. Schilderkunst van de late Middeleeuwen* (Rotterdam 2008) 210-212.
- Decavele, J., J. De Maeyer, P. Quaghebeur, and P. Trio (eds.), *De oude abdij van Drogenen*. (Beernem 2006).
- Declercq, Georges, 'De schenkingsoorkonde van de cella van Roksem aan de abdij van Sint-Bertijns', *Vlaanderen: tweemaandelijks tijdschrift voor kunst en cultuur* 44 (1995) 191.
- Declercq, Georges, 'Entre mémoire dynastique et représentation politique. Les sépultures des comtes et comtesses de Flandre (879-1128)' in: Michel Margue, (ed.), *Sépulture, mort et symbolique du pouvoir au moyen âge. Tod, Grabmal und Herrschaftsrepräsentation im Mittelalter. Actes des 11es Journées Lotharingiennes. 26-29 septembre 2000* (Luxembourg 2006) (= *Publications de la Section Historique de l'Institut G.-D. de Luxembourg* 118; *Publications du CLUDEM* 18) 321-372.
- Defoer, H.L.M., 'Volledige memorietafels zeldzaam in museaal bezit', *Uitgave van de Vereniging Rembrandt* 6 (1996) 8-10.
- Dekeyzer, Brigitte (ed.), *Vorstelijke luxe en devotie. Breviarium Mayer van den Bergh* (Antwerpen 2004).
- Dekeyzer, Brigitte, A. As-Vijvers (as contributor), *Het van Reynegom-getijdenboek. Miserere mei deus - Heb medelijden met mij God. Schenking van Barones Monique della Faille d'Huysse, ter nagedachtenis aan haar moeder, Barones Alix van Reynegom de Buzet (Koninklijke Bibliotheek van België, ms. IV 1293. Brussel (?), tweede kwart 15de eeuw)* (Brussel: Koning Boudewijnstichting 2005).
- Dekeyzer, Brigitte, A. As-Vijvers (as contributor), *Les Heures van Reynegom. Miserere mei deus - Mon Dieu, ayez*

- pitié de moi. Don de la Baronne Monique della Faille d'Huysse, à la mémoire de sa mère née Baronne Alix van Reynegom de Buzet (Koninklijke Bibliotheek van België, ms. IV 1293. Brussel (?), tweede kwart 15de eeuw)* (Brussel: Koning Boudewijnstichting 2005).
- Dekeyzer, Brigitte, 'For Eternal Glory and Remembrance: On the Representation of Patrons in Late Medieval Panel Paintings in the Southern Low Countries' in: Paul Trio and Marjan De Smet, (eds.), *The Use and Abuse of Sacred Places in Late Medieval Towns*. Mediaevalia Lovaniensia Series I. Studia 38 (Leuven 2006) 71-101.
- Deploige, J., 'Eremitische helden, verdrongen vaderfiguren. Over moeizame institutionaliseringsprocessen en selectieve herinnering in de middeleeuwse Zuidelijke Nederlanden', *Trajecta. Religie, cultuur en samenleving in de Nederlanden* 16 (2007) 289-310.
- Deploige, J., 'Twisten via heiligen. Over de hagiografische dialoog tussen de Gentse abdijen van Sint-Pieters en Sint-Baafs, 941-1079', *Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde van Gent* 61 (2007) 27-78.
- Drenth, E., W.A.M. Hessing and E. Knol (eds.), *Het tweede leven van onze doden: voordrachten gehouden tijdens het symposium over het grafritueel in de pre- en protohistorie van Nederland op 16 mei 1992 te Amersfoort* (Amersfoort 1993).
- Dudok van Heel, S.A.C., *Van Amsterdamse burgers tot Europese aristocraten. De Heijnen maagschap 1400-1800. Hun geschiedenis en hun portretten* (Den Haag, 2008).
- Duverger, Josef, *Bijdragen en documenten tot de kunstgeschiedenis; I: Bijdragen tot de studie der Renaissance in de Nederlanden; II: Vorstelijke grafmonumenten uit het begin der 16e eeuw* (Antwerpen 1944).
- Dumolyn, Jan and Katrien Moermans, 'Distinctie en memorie. Symbolische investeringen in de eeuwigheid door laatmiddeleeuwse hoge ambtenaren in het graafschap Vlaanderen. Een algemeen antropologisch vraagstuk', *Tijdschrift voor Geschiedenis* 116 (2003) 332-349.
- Eshuis, M., see Dael, P.C.J. van (1998).
- Essink, H.B.M., 'Lotgevallen van de vicarie of het altaar van Sint Anthonis in de Beerse kerk', *Merlet: driemaandelijks blad van het streekarchivariaat Land van Cuijk* 8 (1972) 68-74.
- Exalto, K., *De dood ontmaskerd: de voorbereiding op de dood in de late middeleeuwen, in de reformatie en in de gereformeerde theologie in de 17e en begin 18e eeuw* (Amsterdam 1975).
- Faber, D.J., 'Leidse burgertestamenten tot 1400; een diplomatische verkenning', in: J.W. Marsilje (ed.), *Uit Leidse bron geleverd: studies over Leiden en de Leidenaren in het verleden, aangeboden aan drs. B.M. Leverland bij zijn afscheid als adjunct-archivaris van het Leidse Gemeentearchief* (Leiden 1989) 83-89.
- Faber, D.J., 'Van vóór tot voorbij het graf. Het voorbeeld van Leiden omstreeks 1400 AD', in: E. Drenth, W.A.M. Hessing and E. Knol (eds.), *Het tweede leven van onze doden: voordrachten gehouden tijdens het symposium over het grafritueel in de pre- en protohistorie van Nederland op 16 mei 1992 te Amersfoort* (Amersfoort 1993) 87-96.
- Faber, D.J., 'Een laat-middeleeuwse obsessie?: Vroomheid in Leiden in het aangezicht van de dood', *Jaarboek der sociale en economische geschiedenis van Leiden en omstreken* 7 (1995) 25-43.
- Faber, D.J., 'Zorgen voor de ziel: het Leidse memoriewezen van de late middeleeuwen', *Jaarboekje voor geschiedenis en oudheidkunde van Leiden en omstreken* 98 (2006) 67-95.
- Faries, Molly, see Bueren, Trouw van (1999).
- Feen, G.B.C. van der, *De vicarie van Abbenbrouck en het geslacht van Hogendorp* (s.l. 1915)
- Feen, G.B.C. van der, *Bijdrage tot de geschiedenis van de heeren van Abbenbroek en hun aanverwante geslachten, de heerlijkheid Abbenbroek en de vicarie op het altaar van St. Lucas in de N.K. te Delft* (s.l. 1917).
- Franke, Susanne, 'Between status and spiritual salvation: The Portinari triptych and Tommaso Portinari's concern for his memoria', *Simiolus* 33 (2007/2008) 123-144.
- Fremery, James de, *De abten van Mariënweerd* (Den Haag 1888).
- Fruin, R., *Beschrijving eener verzameling stukken betreffende de vicarie op het altaar van St. Anna in de parochiekerk te Oudorp* (s.l. 1931).
- Geurts, J.H.J. and J.A.E. Kuys, 'Kerkelijke en godsdienstige verhoudingen in Gelre vóór en ná 1543', in: F. Keverling Buisman et al. (eds.), *Verdrag en tractaat van Venlo* (1993) 171-199.
- Geus, B. de, *Een scone leeringe om salich te sterven: een Middelnederlandse ars moriendi* (Utrecht 1985).
- Gielis, Marcel, see Caspers, Charles (2001).
- Gietman, C. and A. Verschoor, *Een goed voor de eeuwigheid: de Gelderse vicarie Sancti Nicolai, 1501-2001* (Westervoort 2001).
- Goudriaan, Koen, 'Het eerste vrouwenklooster van Oudewater', *Heemtijdingen. Orgaan van de Stichts-Hollandse historische vereniging* 35 (1999), 1-36.

- Goudriaan, Koen, 'Ownership of Graves in Medieval Parish Churches in Holland', in: Wim Blockmans and Antheun Janse (eds.), *Showing Status: Representations of Social Positions in the Late Middle Ages* (Turnhout 1999) 197-223.
- Goudriaan, Koen, 'Stein bidt voor zijn weldoeners: het dodenboek als bron van informatie over de betrekkingen van het klooster Stein met zijn omgeving', in: Paul H.A.M. Abels (ed.), *Erasmus en Gouda* (2006) 200-220.
- Graas, Tim, see Tummers, Harry A. (2003).
- 'Grafmonumenten in de kerk van de voormalige augustijner koorherenabdij Kloosterrade - Beschrijvingen - 1 Hertog Walram, 1226' [no author] *Publications de la Société Historique et Archéologique dans le Limbourg* 140 (2004) 83-84.
- 'Grafmonumenten in de kerk van de voormalige augustijner koorherenabdij Kloosterrade - Beschrijvingen - 2 Leonardus Dammerscheidt, 1557' [no author] *Publications de la Société Historique et Archéologique dans le Limbourg* 140 (2004) 85.
- Grijp, Louis Peter, Everdien Hoek and Annemies Tamboer (eds.), *De dodendans in de kunsten* (Utrecht 1989).
- Groot, A de, see also Bogaers, Llewellyn (2002).
- Groot, A. de, 'Beelden in de Dom van Utrecht in de zestiende eeuw', *Beelden in de late middeleeuwen en renaissance* (1994) 39-97.
- Groot, A. de, 'Beelden in de Dom van Utrecht in de zestiende eeuw', *Nederlandsch kunsthistorisch jaarboek* 45 (1994) 39-98.
- Groot, A. de and K. van Vliet, 'De Domtafelen: nieuw licht op 'overoude tafelen' uit de Utrechtse Dom', *Jaarboek* (2004) 5-39.
- Groot, A. de, *De Dom van Utrecht in de zestiende eeuw: inrichting, decoratie en gebruik van de katholieke kathedraal* (s.l. 2006).
- Gumbert, J. P., 'Egberts geschenken aan Egmond', in: G.N.M. Vis (ed.), *In het spoor van Egbert: aartsbischop Egbert van Trier, de bibliotheek en geschiedschrijving van het klooster Egmond* (Hilversum 1997) 25-43.
- Hagens, H., 'Vicarie te Weerselo gerestaureerd', *Jaarboek Twente* 30 (1991) 23-30.
- Hartog, Elizabeth Den, 'Twee elfde-eeuwse grafmonumenten in de St.-Servaaskerk te Maastricht' *Publications de la Société Historique et Archéologique dans le Limbourg* 128 (1992) 5-37.
- Hascher-Burger, Ulrike, see Moolenbroek, Jaap (2004).
- Hasselt, L. van, 'Het necrologium van het karthuizer-klooster Nieuwlicht of Bloemendaal te Utrecht', *Bijdragen en mededeelingen van het Historisch Genootschap* 9(1886) 126-392.
- Heel, S.A.C.D. van, 'Twee figuren teveel. De familie Cat en hun memorietafel uit 1517', *Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie* 50 (1996) 199-223.
- Hell, M., "'Ten gunste van de eer van de koning en het zielenheil.'" Haagse ambassadekapellen en Franse religieuze diplomatie (1608-1651)', *Tijdschrift voor geschiedenis* 120 (2007) 40-59.
- Hirsch, Renée Johanna, *Doodenritueel in de Nederlanden vóór 1700* (Amsterdam 1921).
- Hoek, C., 'Een Vicarie op het Sint Laurentius-altaar in de Oude Kerk te Delft. 1398-1880', *Ons voorgeslacht: maandblad van de Vereniging ter Bevordering van het Stamboomonderzoek voor Rotterdam en Omstreken* 44 (1989) 400-403.
- Hoek, Everdien, see Grijp, Louis Peter (1989).
- Hoevenaars, W., 'Stukken betreffende eene vicarie gesticht in de kerk van Velsen, doch later overgebracht naar de St. Bavo-kerk te Haarlem', *Bijdragen voor de geschiedenis van het Bisdom van Haarlem* 20 (1895) 161-171.
- Hof, J., *De abdij van Egmond van de aanvang tot 1573* ('s-Gravenhage 1973).
- Hoven van Genderen, Bram van den, *De Heren van de Kerk. De kanunniken van Oudmunster te Utrecht in de late Middeleeuwen* (Zutphen 1997).
- Hoven van Genderen, Bram van den, 'Een Ordinarius uit 1576 voor de votiefmissen op de dagen van de week in het kapittel van Sint-Marie te Utrecht', in: R.E.V. Stuip (ed.), *Meer dan muziek alleen: in memoriam Kees Vellekoop* (Hilversum 2004) 143-170.
- Hoven van Genderen, Bram van den, 'Remembrance and *Memoria*: the Descriptions of Four Churches Compared', in: Truus van Bueren and Andrea van Leerdam (eds.), *Care for the Here and the Hereafter: Memoria, Art and Ritual in the Middle Ages* (Turnhout 2005) 267-290.
- Hoven van Genderen, Bram van den, 'Utrecht Canons, Death and Funeral Regulations', in: Truus van Bueren and Andrea van Leerdam (eds.), *Care for the Here and the Hereafter: Memoria, Art and Ritual in the Middle Ages* (Turnhout 2005) 155-190.

- Hoven van Genderen, Bram van den and Paul Trio, 'Old Stories and New Themes: an Overview of the Historiography of Confraternities in the Low Countries from the Thirteenth to the Sixteenth Centuries' in: E. Jamroziak and J. Burton (eds.), *Religious and Laity in Northern Europe, 1000-1400. Interaction, Negotiation and Power* (Turnhout 2006) 357-384.
- Iterson, W. van, 'Een wederkerige nederslag te Rhenen in 1415 en een in verband daarmee gestichte vicarie anno 1418', *Jaarboekje van Oud-Utrecht, Vereniging tot Beoefening en tot Verspreiding van de Kennis der Geschiedenis van Utrecht en Omstreken* (1968) 53-66.
- Jackson, B., see Velden, G.M. van der (2000).
- Jacob, H.E. s', *Beschouwingen over christelijke grafkunst voornamelijk in Frankrijk en Italië* (Leeuwarden 1950).
- Janse, A., 'Het religieuze leven in het Grote convent te Doesburg', *Ons Geestelijk Erf* 74 (2000) 84-104.
- Janse, Antheun, *Ridderschap in Holland. Portret van een adellijke elite in de late Middeleeuwen* (Hilversum 2001).
- Janse, A. and M. van Veen, 'Kerk en vroomheid', in: J.G. Smit (ed.), *Den Haag: geschiedenis van de stad* (Zwolle 2004) 215-270, 347-349.
- Janssen, H.A.M., *Kanunniken begraven in de Stijfskapel van de Sint Servaas te Maastricht, 1070-1521 na Chr. Een paleopathologisch onderzoek* (Leiden 2002).
- Janssen, H.Q., *De stichting eener vicarie op S. Cornelis-altaar in de Westmonsterkerk te Middelburg in 1496* (Leiden 1854).
- Janssen, H.Q., 'De stichting eener vicarie op S. Cornelis-altaar in de Westmonsterkerk te Middelburg in 1496', *Nieuw archief voor kerkelijke geschiedenis, inzonderheid van Nederland* (1854) 257-274.
- Janssens, H., *Norbertijnen en zielzorg* (Averbode 2005).
- Janssens, H., *Memorievieringen bij Norbertijnen* (Averbode 2006).
- Kam, J.G., 'De vicarie op het S. Catharina Altaar in de Oude of S. Nicolaaskerk te Amsterdam en de nakomelingen van Willem Eggert', *Jaarboek van het Genootschap Amstelodamum* 54 (1962) 31-48.
- Kan, F.J.W. van, 'Boudewijn van Zwieten, tesorier van Holland', *Holland* 13 (1981) 288-305.
- Kan, F.J.W. van, "'Om de zalicheyt zijne siel". Het stichten van memoriediensten in middeleeuws Den Haag', *Jaarboek Die Haghe* (1996) 10-27.
- Kan, F.J.W. van, "'Die elendiche armen mensen": de Amersfoortse armenzorg in de Middeleeuwen', *Flebite* 1 (2000) 54-93.
- Kan, F.J.W. van, 'Roep mij onder de geredden: armenzorg van de middeleeuwse Leidse elite', *Jaarboek der sociale en economische geschiedenis van Leiden en omstreken* 12 (2001) 59-91.
- Kan, F.J.W. van, 'Opdat zij verlost mogen worden. De zorg voor het zielenheil in middeleeuws Amersfoort', *Flebite: historisch jaarboek voor Amersfoort en omstreken* 3 (2002) 36-65.
- Knetsch, F.R.J., "'De armen hebt gij altijd bij U". Religieus gemotiveerde armenzorg in de stad Groningen. Enkele inleidende opmerkingen', in: G. van Halsema Thzn, Jos M.M. Hermans, F.R.J. Knetsch (eds.), *Geloven in Groningen. Capita selecta uit de geloofsgeschiedenis van een stad* (Kampen 1990) 11-28.
- Koch, E., 'Testament van Gertrudis van Sombreff, abdis van Thorn', *Jaarboek voor vrouwengeschiedenis* 17 (1997) 152-157.
- Kockerols, Hadrien, *Monuments funéraires en pays mosan: Arrondissement de Dinant: tombes et épitaphes, 1200-1800* (Malonne 2003).
- Kok, H.L., *Geschiedenis van de laatste eer in Nederland* (Lochem 1970).
- Kok, H.L., 'Dodenhuisjes en grafgiften in heden en verleden', in: E. Drenth, W.A.M. Hessing and E. Knol (eds.), *Het tweede leven van onze doden: voordrachten gehouden tijdens het symposium over het grafritueel in de pre- en protohistorie van Nederland op 16 mei 1992 te Amersfoort* (Amersfoort 1993) 97-107.
- Koldeweij, J., see Wezel, G. (2003).
- Kolks, H.L.J., 'Een vicarie op kasteel Schuilenburg', *Jaarboek Achterboek en Liemers* 7 (1984) 91-101.
- Kroezenga, J., 'De Sint Catharina vicarie van Gasselte', *De baander: driemaandelijks tijdschrift van de Historische Vereniging Drenthe* (1980) 63-67.
- Kroezenga, J. and A.A. Huizing, *De Sint Catharina Vicarie van Gasselte: 1362-1650* (Gasselte 2000).
- Kruijf, Anique de, 'Heilige inhaligheid. De diefstal van een fragment van Willibrords sandaal', *Tijdschrift Oud-Utrecht* 80-5 (2007) 128-132.
- Kruijf, Anique de, "'Stof zijt gij..." De relieken in het altaar van de oud-katholieke Gertrudiskathedraal', in: Peter van de Coolwijk (ed.), *In de ban van de kerk. 25 jaar Kerken Kijken Utrecht* (Utrecht, 2007) 91-94.
- Kruijf, Anique de, 'Uit de kast. Relieken verwijderd uit hun oorspronkelijke context', *Madoc* 21 (2007) 194-202.
- Kruijf, Anique de, "'Stof zijt gij..." Een deelinventarisatie van de reliekschat van de oud-katholieke Gertrudiskathedraal te Utrecht (Utrecht 2008).

- Kruijf, Anique de, *Het hemels lichaam. Miraculeuze relieken uit de collectie Hamers-IJsebrand*. Catalogus (i.s.m. Evelyne Verheggen en Harrie Hamers) bij gelijknamige tentoonstelling in Breda's Museum (Breda 2009).
- Kruijf, Anique de, "In stof zijt gij..." Enkele textiele vondsten in de reliekschat van de Utrechtse Gertrudiskathedraal', *Textielhistorische bijdragen* (2009) 56-73.
- Kruijf, Anique de, 'Terug van weggeweest. De thuiskomst van Utrechtse relieken na de reformatie', *Jaarboek Oud-Utrecht* (2009) 38-66.
- Kuiken, Kees, 'Middeleeuwse zandstenen grafkisten uit Westerlauwers Friesland', *De Vrije Fries* 84 (2004) 9-28.
- Kuiken, Kees, 'Prominentie en *paupertas*: de grafcultuur van een 12e-eeuws adelsnetwerk', *Virtus* 11 (2004) 7-22.
- Kuiken, Kees, 'Middeleeuwse zandstenen grafkisten in Groningen', *Groninger Kerken* 21-1 (2004) 4-15 and 22-3 (2005) 75-76.
- Kuiken, Kees, 'De kerk(en) van Brunoons Dokkum', *Keppelstok* 73 (2006) 5-30.
- Kuiken, Kees, 'Zandstenen grafkisten in middeleeuws Drenthe', *Nieuwe Drentse Volkssalmanak* 123 (2006) 153-170.
- Kuiken, Kees, 'Antonius als adelsheilige. Liefdadigheid en memoriecultuur in de late Middeleeuwen', *Virtus* 15 (2008) 30-42.
- Kuiken, Kees, 'Heer en heraldiek. Ereplaatsen in Ommelander kerken en hun beeldtaal', in: J. Kroesen and R. Steensma (eds.), *De Groninger cultuurschat* (Groningen and Assen 2008) 135-144.
- Kuiken, Kees, 'En leyt buyten, ende is nu binnen. De inrichting van de Pieterskerk te Leiden omstreeks 1400 volgens het memorieboek KB 73 E 41', *Yearbook for Liturgical and Ritual Studies* 12 (2009) 87-108.
- Künzel, Rudi, *Beelden en zelfbeelden van middeleeuwse mensen. Historisch-antropologische studies over groepsculturen in de Nederlanden, 7de-13de eeuw* (Nijmegen 1997).
- Kuys, Jan, see also Geurts, J.H.J. (1993) and Smet, Marjan de (2006).
- Kuys, Jan, *Kerkelijke organisatie in het middeleeuwse bisdom Utrecht* (Valkhof Pers 2004).
- Kuys, Jan, see also Smet, Marjan de (2006).
- Kuys, Jan, 'Het verhaal achter een Nijmeegse memoriemis: een rooftocht naar IJsselstein met noodlottige afloop (1466)', *Nijmeegs Katern* 21 (2007) 5-10.
- Kuys, Jan, 'Een rooftocht naar IJsselstein met noodlottige afloop (1466). Het verhaal achter een Nijmeegse memoriemis', *Stichting Historische Kring IJsselstein* 123 (2008) 19-27.
- Kuys, Jan A.E., 'Kerk en religie in de late middeleeuwen', *Arnhem tot 1700* (2008) 222-253.
- Lambooy, Herman, Marijke Gumbert-Hepp, P.N. Noomen and J.A. Mol, *Vitae Abbatum Orti Sancte Marie: vijf abtenlevens van het klooster Mariëngaarde in Friesland* (Hilversum 2001).
- Le Blanc, P., see Wezel, G. (2003).
- Leerdam, Andrea van, see Bueren, Truus van (2005 and 2008).
- Lips, E.J.G., "'Om alle menschen wel te leren sterven". Een onderzoek naar het publiek en de receptie van Nederlandstalige Ars moriendi-teksten in de vijftiende en vroege zestiende eeuw', *Nederlands archief voor kerkgeschiedenis* 66 (1986) 148-179.
- Lips, E.J.G., "'Huden gesont, morghen doot". Troost en dreigement in het *Sterfboeck of die conste van sterven* (1488)', in: N. Lettinck and J.J. van Moolenbroek (eds.), *In de schaduw van de eeuwigheid: tien studies over religie en samenleving in laatmiddeleeuws Nederland aangeboden aan prof. dr. A.H. Bredero* (Utrecht 1986) 65-86, 268-270.
- Lohof, E., 'Grafritueel en sociale verandering', in: E. Drenth, W.A.M. Hessing and E. Knol (eds.), *Het tweede leven van onze doden: voordrachten gehouden tijdens het symposium over het grafritueel in de pre- en protobistorie van Nederland op 16 mei 1992 te Amersfoort* (Amersfoort 1993) 3-9.
- Lucas, J.J.A., *De oudste gegevens betreffende de Sint Hubertus vicarie in de Nieuwe Kerk te Delft* (s.l. 1934).
- Lucas, J.J.A., 'De oudste gegevens betreffende de Sint Hubertus vicarie in de Nieuwe Kerk te Delft', *Haarlemsche bijdragen: boomstoffen voor de geschiedenis van het bisdom Haarlem* 52 (1935) 41-58.
- Lucas, J.J.A., *De vicarie op het altaar van den H. Jacobus in de parochiekerk te 's-Gravenhage en de alliantie van Borselen - van Thienen* (s.l. 1935).
- Luijk, M.D. van, "'Ter eeren ende love Goodes": religieuze lekenbroeder- en zusterschappen te Leiden, 1386-1572', *Jaarboek der sociale en economische geschiedenis van Leiden en omstreken* 10/b (1999) 23-58.
- Luijk, M.D. van, "'Mors certa, hora incerta": de zorg voor de doden bij lekenbroeder- en zusterschappen in Leiden in de late Middeleeuwen', *Holland: regionaal-historisch tijdschrift* 32 (2000) 221.

- Luijk, M.D. van, *Bruiden van Christus: de tweede religieuze vrouwenbeweging in Leiden en Zwolle, 1380-1580* (Zutphen 2004).
- Maarschalkerweerd-Deschamps S. and Ph. Maarschalkerweerd, 'Het obituarium van Monster: analyse van een bron', in: E.S.C. Erkelens-Buttinger a.o., *De kerk en de Nederlanden. Archieven, instellingen, samenleving* (Hilversum 1997) 189-200.
- Maes, Edwin, 'Begraafplaatsen en grafmonumenten in de provincie Utrecht' in: Suzette Haakma (ed.), *Sterven, dood en rouw* (Utrecht, 1997) 83-101.
- Martens, Maximiliaan P.J., *Artistic patronage in Bruges institutions, ca. 1440-1482* [diss.] (s.l. 1992).
- Martini, Eve Marius Adriaan, *Grafmonumenten St. Janskerk* ('s-Hertogenbosch 1821).
- Meijer, A.K. de, *De Kerkgeschiedenis van Friesland, 900-1500* (Groningen 1968).
- Meijer, A.K. de, 'Augustijnen aan het Spaarne: nogmaals het graduale van 1493-1494', *Holland* 23 (1991) 53-72.
- Meijns, Brigitte L.I., 'Kerkelijk Utrecht in drievoud: de Sint-Paulusabdij en de kapittels van Oudmunster en Sint-Jan' *Millennium* 16 (2002) 58-67.
- Meijns, Brigitte L.I., *Aken of Jeruzalem? Het ontstaan en de hervorming van de kanonikale instellingen in Vlaanderen tot circa 1155* (Leuven 2000).
- Mekking, Aart J.J., 'Maastricht: de grafkerk van St.-Servaas, trefplaats van kerkelijk en wereldlijk gezag', in: W.P. Blockmans and Herman Pleij (eds.), *Nederland van prehistorie tot Beeldenstorm* (Amsterdam 2007) 156-167.
- Melker, B.R. de, 'Structuur en genese van het liber benefactorum van het Kartuizerklooster bij Amsterdam' *Jaarboek van het Genootschap Amstelodamum* 81 (1989) 10-28.
- Melker, B.R. de, 'De vroegste testamentaire praktijk in Amsterdam', *Jaarboek van het Genootschap Amstelodamum* 87 (1995) 107-130.
- Melker, B.R. de, *Metamorfose van stad en devotie: ontstaan en conjunctuur van kerkelijke, religieuze en charitatieve instellingen in Amsterdam in het licht van de stedelijke ontwikkeling, 1385-1435* [diss.] (Amsterdam 2002)
- Melker, B.R. de, 'Burgers en devotie 1340-1520', in: Marijke Carasso-Kok and Willy Francissen (eds.), *Geschiedenis van Amsterdam* (Amsterdam 2004) 251-267.
- Meuwissen, Daantje, see Bueren, Truus van (1998).
- Milis, Ludo J.R., *Gedenkeboek Orde van Prémontré, 1121-1971* (Averbode, 1971).
- Milis, Ludo J.R., *Angelic Monks and Earthly Men: Monasticism and its Meaning to Medieval Society* (Woodbridge 1992).
- Milis, Ludo J.R., 'Van vrije kluizenaars tot georganiseerde kanunniken: een spirituele revolutie in de Hoge Middeleeuwen', *Trajecta* 6 (1997) 305-317.
- Mingroot, Erik Van, 'De stichtingsoorkonde van de abdij Tongerlo: echt of vals?', *Archief- en Bibliotheekwezen in België* 43 (1972) 615-654.
- Moermans, Katrien, see Dumolyn, Jan (2003).
- Mol, J.A., 'Friezen en het hiernamaals: zieleheilsbeschikkingen ten gunste van kerken, kloosters en armen in testamenten uit Friesland, 1400-1580', *In de schaduw van de eeuwigheid* (1986) 28-64, 259-268.
- Mol, J.A., 'Kruisheren op de Friese zieleheilsmarkt in de vijftiende eeuw. De vestiging van de kloosters te Sneek en Franeker', *Tijdschrift voor sociale geschiedenis* 16 (1990) 327-348.
- Mol, J.A., 'De heilige in Friese testamenten, 1400-1550. Enkele onderzoeksperspectieven', *Kerktijd* 4 (1992) 8-14.
- Mol, J.A., 'Vechten of verplegen: ontstaan en begintijd van het huis en de balije van Utrecht van de Duitse orde', *Jaarboek Oud Utrecht* (1993) 43-66.
- Mol, J.A., 'Friezen en het hiernamaals: zieleheilsbeschikkingen ten gunste van kerken, kloosters en armen in testamenten uit Friesland tot 1580', in: J.A. Mol (ed.), *Zorgen voor zekerheid: studies over Friese testamenten in de vijftiende en zestiende eeuw* (Leeuwarden 1994) 175-214.
- Mol, J.A., 'Speelkinderen en papenkroost: testamentaire beschikkingen ten gunste van bastaarden', in: J.A. Mol (ed.), *Zorgen voor zekerheid: studies over Friese testamenten in de vijftiende en zestiende eeuw* (Leeuwarden 1994) 259-288.
- Mol, J.A., *Zorgen voor zekerheid: studies over Friese testamenten in de vijftiende en zestiende eeuw* (Leeuwarden 1994).
- Mol, J.A., 'Een toevluchtsoord voor de 'arme' adel: veranderingen in de toelating van ridderbroeders tot de Duitse orde in de vijftiende eeuw', *Virtus* 5 (1998) 33-47.
- Mol, J.A., 'Vorsten en edelen als bouwheren van stenen kerken', *Millennium* 17 (2003) 145-153.
- Mol, J.A., 'De kloostergoederen in Friesland na de Reformatie', *Signum* 16 (2004) 87-98.

- Mol, J.A., 'Friesland en Groningen onder de Duitse Orde? Een fantastisch plan van hoogmeester Albrecht van Brandenburg-Ansbach uit 1517', *Fryslân* 11, nr. 1 (2005) 18-23.
- Moolenbroek, Jaap van, *Vital l'ermite, prédicateur itinérant, fondateur de l'abbaye normande de Savigny*. Traduit du Néerlandais par Anne-Marie Nambot [diss.] (Assen and Maastricht 1990) 8-11 and 13-28.
- Moolenbroek, Jaap van, 'Vrouwen en visioenen in Oostbroek. Een Utrechtse mirakeltekst uit de twaalfde eeuw', *Trajecta* 12 (2003) 116-139.
- Moolenbroek, Jaap van and Ulrike Hascher-Burger, 'Een klein obituarium, een gebed voor een dode en een Willibrord-sequens uit de Utrechtse abdij Oostbroek. Studie en editie van een tekst- en muziekfragment uit de late twaalfde eeuw', *Ons Geestelijk Erf* 78 (2004) 292-328.
- Moolenbroek, Jaap van, 'Servatius en Johannes. Over de vroegste geschiedenis van het Utrechtse vrouwenklooster van St. Servaas', *Jaarboek Oud-Utrecht 1997*, 169-203. Reprinted in: Sabrina Corbellini, Koen Goudriaan, Johannes A. Mol, and Ad Tervoort (eds.), *Wonderen voor alledag. Elf opstellen over godsdienst en samenleving in de Middeleeuwen door Jaap van Moolenbroek opnieuw uitgegeven bij zijn afscheid van de Vrije Universiteit*. Middeleeuwse Studies en Bronnen 97 (Hilversum 2006) 73-107.
- Moolenbroek, Jaap van, 'Vrouwen en visioenen in de abdij Oostbroek. Studie, editie en vertaling van een Utrechtse mirakeltekst uit de twaalfde eeuw' in: Sabrina Corbellini, Koen Goudriaan, Johannes A. Mol, and Ad Tervoort (eds.), *Wonderen voor alledag. Elf opstellen over godsdienst en samenleving in de Middeleeuwen door Jaap van Moolenbroek opnieuw uitgegeven bij zijn afscheid van de Vrije Universiteit*. Middeleeuwse Studies en Bronnen 97 (Hilversum 2006) 31-71.
- Moolenbroek, Jaap van, 'Openbaringen en hersenschimmen - Omgang met terugkerende doden in gemeenschappen van de Moderne Devotie in de vijftiende eeuw', *Trajecta* 17 (2008), 257-290.
- Mulder-Bakker, Anneke B., 'Oculus ecclesiae or the eyes of the people: Church and society in medieval Frisia', *Journal of Medieval History* 11 (1985) 295-314.
- Mulder-Bakker, Anneke B., 'Van vorsten en ridders. De bestudering van hofcultuur en maecenaat in de middeleeuwen', *Groniek* (1985) 6-21.
- Muschart, R.T., *Grafzerken, grafmonumenten en memoriestenen in de Grootte of St. Walburgskerk te Zutphen* (s.l. 1934).
- Muschart, R.T., 'Grafzerken, grafborden, grafmonumenten en wapens in glasramen in de grootte of St. Maartenskerk te Tiel. Beschreven in het jaar 1941', *Bijdragen en mededeelingen* 45 (1942) 206-260.
- Nieuwstadt-Van Hooff, J.O.L.M. van, 'De nagedachtenis opgeluisterd en zekergesteld. Een onderzoek naar opdrachtgevers, iconografie en functie van laatmiddeleeuwse epitafen in Henegouwen en Artesië', *Signum* 8 (1996) 95-105.
- Nip, Renée, 'De gelofte van armoede en de plicht tot armenzorg: de plaats van armoede in het leven van religieuzen in de Middeleeuwen', *Groniek* 34 (2001) 281-294.
- Nip, Renée, 'Een stadse en een heilige weduwe: Ludeke Jarges (-1469) en Elisabeth van Thüringen', *Historisch Jaarboek Groningen* (2003) 7-21.
- Nip, Renée, 'Hoofdelingen en stedelingen: een wereld van verschil circa 1350-1536', in: Maarten G.J. Duijvendak (ed.), *Geschiedenis van Groningen* (Zwolle 2008) 228-293, 373.
- Noomen, P.N., 'Consolidatie van familiebezit en status in middeleeuws Friesland', in: J.A. Mol (ed.), *Zorgen voor zekerheid: studies over Friese testamenten in de vijftiende en zestiende eeuw* (Leeuwarden 1994) 73-175.
- Noomen, P.N. and Gerrit Verhoeven, 'De genealogie van de Friese adel volgens Upcke van Burmania' in: Ype Brouwers (ed.), *Genealogysk jierboek 1994* (Leeuwarden 1994) 141-163.
- Noomen, P.N. en J.A. Mol, 'De stichting van de Augustijnse koorherenabdij Ludingakerke en haar relatie met Rolduc', in: S. Zijlstra, G.N.M. Vis and D.J.M. Zeinstra (eds.), *Vroomheid tussen Vlie en Lauwers: aspecten van de Friese kerkgeschiedenis* (Delft 1996) 11-46.
- Oexle, Otto Gerhard, see Bueren, Truus van (2005).
- Oosterwijk, Sophie, 'Hic iacet filius? Children on medieval brasses and tomb monuments', *Monumental Brass Society Bulletin* 79 (September 1998), 385-87.
- Oosterwijk, Sophie, 'Lost, found and lost again? The continuing enigma of the Gisborough Priory effigies', *Journal of the British Archaeological Association* 151 (1998), 190-202.
- Oosterwijk, Sophie, "*Li tel enfaunt that were but late borne*": the image of the infant in medieval culture in north-western Europe [diss.] (Leicester 1999).
- Oosterwijk, Sophie, 'Chrysons, shrouds and infants: a question of terminology', *Church monuments* 15 (2000) 44.
- Oosterwijk, Sophie, 'A chrysom brass at Sheriff Hutton, Yorkshire', *Transactions of the Monumental Brass Society* 16:5 (2002), 471-74.
- Oosterwijk, Sophie, 'Lessons in "Hopping": The Dance of Death and the Chester Mystery Cycle',

- Comparative drama* 36 (2002) 249-288.
- Oosterwijk, Sophie, “‘Muss ich tanzen und kan nit gan?’ Das Kind im mittelalterlichen Totentanz’, in: U. Wunderlich (ed.), *L’art macabre 3*, Jahrbuch der Europäischen Totentanz-Vereinigung (Düsseldorf, 2002) 162-80.
- Oosterwijk, Sophie, “‘A swithe feire graue’: the appearance of children on medieval tomb monuments’, in: Richard Eales and Shaun Tyas (eds.), *Family and dynasty in the Middle Ages* (1997 Harlaxton Symposium Proceedings) Harlaxton Medieval Studies 9 (Donington, 2003) 172-92.
- Oosterwijk, Sophie, ‘Madonnas, mothers, mites, and the macabre: three examples of medieval mother-and-child tomb iconography’, *Church Monuments* 18 (2003) 10-22.
- Oosterwijk, Sophie, “‘The sodeyne vyolence of cruel dethe’: Death and *danse macabre* iconography on tomb monuments’, *Actes du 11e Congrès de l’association ‘Danses macabres d’Europe’* (Meslay-le-Grenet, 2003) 209-22.
- Oosterwijk, Sophie, ‘Food for worms - food for thought: the appearance and interpretator of the ‘verminous’ cadaver in Britain and Europe’ *Church Monuments* 20 (2005) 40-81.
- Oosterwijk, Sophie, ‘Short illustrated essays for the Monumental Brass Society Picture Library and ‘Brass of the Month’ at www.mbs-brasses.co.uk (2002, 2005).
- Oosterwijk, Sophie, ‘*Danse macabre* imagery in late-medieval sculpture’, in A. von Hülsen-Esch, H. Westermann-Angerhausen and S. Knöll (eds.), *‘Zum Sterben schön!’ Alter, Totentanz und Sterbekunst von 1500 bis heute*, exhibition catalogue, vol. 1 (Regensburg, 2006) 167-77.
- Oosterwijk, Sophie, ‘Kadavers, wormen, padden en dubbeldekkers. Transi-monumenten in noord-Europa’, *Madoc (Tijdschrift over de Middeleeuwen)* 16:3 (2006) 146-57.
- Oosterwijk, Sophie, “‘Muoz ich tanzen und kan nit gân?’ Death and the infant in the medieval *danse macabre*’, *Word & image* 22 (2006) 146-164.
- Oosterwijk, Sophie, “‘I cam but now, and now I go my wai’’: the presentation of the infant in the medieval *danse macabre*’, in J.T. Rosenthal (ed.), *Essays on medieval childhood. Responses to recent debates* (Donington, 2007) 124-50.
- Oosterwijk, Sophie, ‘Swaddled or shrouded? The interpretation of “chrysom” effigies’, in: B. Baert and K. Rudy (eds.), *Weaving, veiling, and dressing: textile in medieval culture* (Turnhout, 2007) 307-48.
- Oosterwijk, Sophie, “‘For no man mai fro dethes stroke fle’’. Death and *danse macabre* iconography in memorial art’, *Church Monuments*, 23 (2008) 62-87.
- Oosterwijk Sophie, ‘Kaiser, König, Kriegsman, Der Totentanz im Pariser Friedhof Saints Innocents im Schlaglicht der politischen Wirren der Zeit’, *L’art Macabre* 9 (2008) 108-134.
- Oosterwijk, Sophie, ‘Of dead kings, dukes and constables: the historical context of the *danse macabre* in late-medieval Paris’, *Journal of the British Archaeological Association* 161 (2008) 131-62.
- Oosterwijk, Sophie, *Fro Paris to Ingland? The danse macabre in text and image in late-medieval England* [diss.] (Leiden 2009).
- Palmboom, Ellen Nora, ‘Mensa episcopalis en mensa capituli. Enkele opmerkingen over het ontstaan van aparte vermogens voor bisschop en kanunniken van de Utrechtse domkerk in de tiende en elfde eeuw’, *Ad fontes* (1984) 69-82.
- Palmboom, Ellen Nora, *Het kapittel van Sint Jan te Utrecht: een onderzoek naar verwerving, beheer en administratie van het oudste goederenbezit (elfde-veertiende eeuw)* [Diss.] (Amsterdam 1992).
- Palmboom, Ellen Nora, ‘Het goederenbezit van het kapittel van Sint Jan in het Gooi’, *Tijdschrift van de Stichting Tussen Vecht & Eem en van de Vereniging van Vrienden van het Gooi* 12 (1994) 63-66.
- Palmboom, Ellen Nora, *Het kapittel van Sint Jan te Utrecht. Een onderzoek naar verwerving, beheer en administratie van het oudste goederenbezit (11e-14e eeuw)* (Hilversum 1995).
- Palmboom, Ellen Nora, ‘De stichting van het kapittel van Culemborg’, in: C. Dekker and E.S.C. Erkelens-Buttinger (eds.), *De kerk en de Nederlanden: archieven, instellingen, samenleving* (Hilversum 1997) 245-257.
- Pansters, Krijn, *Het geheim van de stilte: de besloten wereld van de Roermondse kartuizers* (Zwolle 2009).
- Pegel, R.H., “‘Heer ghy neemt uselven by der noes’. Prediking voor leken in de stad Utrecht in de vijftiende eeuw’, *Jaarboek Oud-Utrecht* (1992) 75-122.
- Perre, Dirk van de, see also Bijsterveld, Arnoud-Jan A. (2001).
- Perre, Dirk van de, ‘Het Kapittelboek van de Ninoofse abdij (1185-1652)’, in: *Analecta Praemonstratensia* 83 (2007), 128-155.
- Pierik, Bert, ‘Kroniek of grafregister? Begraven op Bergklooster door de eeuwen heen’, in: Udo de Kruijf, Jeroen Kummer and Freek Pereboom (eds.), *Een klooster ontsloten, de kroniek van Sint-Agnietenberg bij Zwolle door Thomas van Kempen: in vertaling en met commentaar* (Kampen 2000) 113-121, 253-255.

- Raak, Cees van, *Vorstelijke begraven en gedenken: funeraire geschiedenis van het huis Oranje-Nassau* (Bussum 2003).
- Rikhof, Frans H.A., 'Kapelanieën in de middeleeuwse Utrechtse dom: een introductie', *Jaarboek* (2006) 43-81.
- Robijn, Vincent, 'Memoriecultuur in Kampen (ca. 1300-1580)', *Signum* 16 (2004), 71-73.
- Robijn, Vincent, 'Brothers in life and death. Religious and social aspects of the Kampen "Schepenmemorie" (1311- c. 1581)', in: Hanno Brand (ed.), *Trade, diplomacy and cultural exchange. Continuity and change in the North Sea Area and the Baltic, c. 1350-1750* (Hilversum 2005) 171-185.
- Roemeling, O.D.J., 'Familiewapens op gewelfschotels, muurschilderingen en grafzerken in de Martinikerk', in: G. van Halsema Thzn, Jos M.M. Hermans, F.R.J. Knetsch (eds.), *Geloven in Groningen. Capita selecta uit de geloofsgeschiedenis van een stad* (Kampen 1990) 110-119.
- Roemeling, O.D.J., *De Premonstratenzer abdij Lidlum en de zielzorg in Noordelijk Westergo* (Leeuwarden 2007).
- Rogge, Carla, 'Reinout van Brederode (1565/1567-1633) en zijn praalgraf in Veenhuizen', *West-Frislands oud en nieuw* 59 (1992) 117-139.
- Rommens, R., 'Op het spoor van de dood. De pest in en rond Utrecht', *Jaarboek Oud-Utrecht* (1991) 93-120.
- Rose, Els, *Ritual memory: the apocryphal acts and liturgical commemoration in the early medieval West (c. 500-1215)* (Leiden 2009).
- Royen, Harry van, see Vanclooster, Dirk (2008).
- Sam, L.A., Sandra Y. Vons-Comis and C.L. Nyst (ed.), *Graven op de markt: een middeleeuwse nederzetting en begraafplaats op de Markt in Oosterhout* (Amsterdam 2005).
- Scholten, Frits, 'De dode op zijn graf, 1400-1700', in: B.C. Sliggers (ed.), *Naar het lijk: het Nederlandse doodsportret 1500-beden* (Zutphen 1998) 44-62.
- Scholten, Frits, *Sumptuous memories: studies in seventeenth-century Dutch tomb sculpture* (Zwolle 2003).
- Scholten, Frits, "'Veel treffelijke begraaf-plaatsen", de grafmonumenten en epitafen', in: Jos Koldeweij and Gerard van Wezel (eds.), *De Onze-Lieve-Vrouwkerk en de grafkapel voor Oranje-Nassau te Breda* (Zwolle 2003) 172-190, 453-455.
- Scholten, Frits, *Isabella's pleurants: tien beelden van een Bourgondisch praalgraf* (Amsterdam 2007).
- Scholten, H.J.J., 'Necrologie van het Kartuizerconvent bij Geertruidenberg', *Taxandria: gedenkschriften van den Koninklijken Geschied- en Oudheidkundigen Kring van de Antwerpsche Kempen* 49 (1942) 305-318.
- Scholten, H.J.J., 'Necrologie van het Amsterdamse Kartuizerconvent', *Haarlemsche bijdragen: bouwstoffen voor de geschiedenis van het bisdom Haarlem* 62 (1950) 181-202.
- Scholten, H.J.J., 'Necrologie van de Utrechtse kartuizers', *Archief voor de Geschiedenis van het Aartsbisdom Utrecht* 71 (1952) 97-150.
- Scholten, H.J.J., *Necrologie van het Amsterdamse kartuizerconvent* (s.l. 1952).
- Scholten, H.J.J., 'Necrologie van het kartuizerconvent van Monnikhuizen', *AAU* 72 (1953) 90-124.
- Schulz, Dorothea, *Het grafmonument van Gelre: het praalgraf Gerard II van Gelre en Margaretha van Brabant in de Munsterkerk te Roermond en de jongste restauratie ervan* (Den Haag 2007).
- Sliggers, B.C. (ed.), *Naar het lijk: het Nederlandse doodsportret 1500-beden* (Zutphen 1998).
- Smet, Marjan de, Jan Kuys and Paul Trio, *Processions and church fabrics in the Low Countries during the late Middle Ages: an inquiry into secular influence on ecclesiastical and religious matters on a local urban level* (Kortrijk 2006).
- Soete, Johan de, see Vanclooster, Dirk (2008).
- Spaans, J., 'Testamenten als bron voor de geschiedenis van de armenzorg', in: J.A. Mol (ed.), *Zorgen voor zekerheid: studies over Friese testamenten in de vijftiende en zestiende eeuw* (Leeuwarden 1994) 215-232.
- Speetjens, Annemarie and Rolf de Weijert (eds.), 'Verkenning. Lopend promotieonderzoek naar middeleeuwse memoria in de Nederlanden', *Signum* 16 (2004) 63-65.
- Speetjens, Annemarie, 'A quantitative approach to late medieval transformations of piety in the Low Countries. Historiography and new ideas', in: Robert G.A. Lutton and Elisabeth E. Salter (eds.), *Pieties in Transition. Religious Practices and Experiences, c. 1400-1640* (Aldershot, etc. 2007) 109-126.
- Sterck, J.F.M., *Van kloosterkerk tot Athenaeum: uit de geschiedenis der St. Agnes-kerk te Amsterdam met het memorieboek van het klooster* (Utrecht 1921).
- Strijbosch, Clara, 'Dodendans en mollenfeest: de dood in de literatuur van de late Middeleeuwen', in: Louis Peter Grijp, Everdien Hoek and Annemies Tamboer (eds.), *De dodendans in de kunsten* (Utrecht 1989) 25-32.
- Struick, J.E.A.L., 'De weg naar de hemelpoort. Volksdevotie in Utrecht tijdens de late middeleeuwen', in: C. Dekker and E.S.C. Erkelens-Buttinger, *De kerk en de Nederlanden: archieven, instellingen, samenleving* (1997) 214-232.

- Stumpel, Jeroen, 'The Case of the Missing Cross: Thoughts on the Context and Meaning of the Nassau Monuments in Breda', in: Truus van Bueren and Andrea van Leerdam (eds.), *Care for the Here and the Hereafter: Memoria, Art and Ritual in the Middle Ages* (Turnhout 2005) 107-124.
- Tamboer, Annemies, see Grijp, Louis Peter (1989).
- Teunis, Henk B., 'The Countergift in *Caritate* According to the Cartulary of Noyers', *The Haskins Society Journal* 7 (1997) 83-88.
- Tiemes, W., 'Een contract is (g)een contract: het praalgraf van Herman Frederik van den Bergh en Josina Walburgis in Maastricht', *De Maasgouw* 125 (2006) 42-49.
- Timmermans, Bert, *Patronen van patronage in het zeventiende-eeuwse Antwerpen. Een elite als actor binnen een kunstwereld* (Amsterdam 2008).
- Tongerloo, Louise van, 'De glazen van de Cisterciënserkloosterkerk te IJsselstein en hun schenkers', *Jaarboek* (1982) 18-41.
- Tongerloo, Louise van, 'Crabeth's, Egmond's en glazen voor de Catharijnekerk', *Maandblad Oud-Utrecht* 57 (1984) 1-8.
- Tongerloo, Louise van, 'Vrouwenklooster: ontvangen glazen en verleende memories', *Maandblad Oud-Utrecht* 57 (1984) 37-40, 53-56.
- Tongerloo, Louise van, 'Glasschenkingen van de Utrechtse kapittels. Een verkenning in relatiekaders', *Nederlands kunsthistorisch jaarboek* (1986) 151-173.
- Tongerloo, Louise van, 'Grablegung und Totengedenken bei Pilgerbruderschaften in Utrecht, mit einer Neuinterpretation von Scorels und Mors Bildnisreihen von Jerusalemfahrern', in: Truus van Bueren and Andrea van Leerdam (eds.), *Care for the Here and the Hereafter: Memoria, Art and Ritual in the Middle Ages* (Turnhout 2005) 221-247.
- Trio, Paul, see also Bijsterveld, Arnoud-Jan A. (2003 and 2006); Decavele, J. (2006). Smet, Marjan de (2006).
- Trio, Paul, *Broederschappen bij bedelorden in de Nederlanden gedurende de late middeleeuwen: enkele bedenkingen bij de bronnen en de mogelijkheden van het onderzoek* (Leuven 1988).
- Trio, Paul, *De Gentsse broederschappen (1182-1580): ontstaan, naamgeving, materiële uitrusting, structuur, opbeffing en bronnen* (Gent 1990).
- Trio, Paul, *Volksreligie als spiegel van een stedelijke samenleving: de broederschappen te Gent in de late middeleeuwen* (Leuven 1993).
- Trio, Paul, 'Middeleeuwse broederschappen in de Nederlanden', *Trajecta* 3 (1994) 97-109.
- Trio, Paul, 'Kerk en religie in de Middeleeuwen', in: Walter Prevenier and others (eds.) *Geschiedenis van Deinze. 1: Deinze en Petegem in de Middeleeuwen en de Nieuwe Tijden* (Deinze 2003) 251-290.
- Trio, Paul, 'La position des autorités ecclésiastiques et civiles envers les confréries aux Pays-Bas (XIIIe-XVIIe siècle)', in: *Les confréries religieuses et la norme XIIIe-début XIXe siècle*. (Brussel 2003) 41-53.
- Trio, Paul, 'Les confréries comme expression de solidarité et de conscience urbaine aux Pays-Bas à la fin du Moyen Age', in: Hanno Brand, Monnet Pierre and Martial Staub (eds.), *Memoria, communitas, civitas: mémoire et conscience urbaines en Occident à la fin du Moyen Âge* (Ostfildern 2003) 131-141.
- Trio, Paul, 'Confraternities in the Low Countries and the increase in written source material in the Middle Ages', *Frühmittelalterliche Studien. Jahrbuch des Instituts für Frühmittelalterforschung der Universität Münster*, 38, (2004) 415-426.
- Trio, Paul, 'De grote sterfte van 1438-39 in Ieper. Nieuwe inzichten op basis van een rekening van de O.L.V.-broederschap van Parijse scholieren', *Handelingen van het Genootschap voor Geschiedenis te Brugge*, 143 (2006) 227-245.
- Trio, Paul, 'Lay persons in power. The Crumbling of the Clerical Monopoly on Urban Devotion in Flanders, as a Result of the Rise of Lay Confraternities in the Late Middle Ages', in: C. Black, P. Gravestock (eds.), *Early Modern Confraternities in Europe and the Americas. International and Interdisciplinary Perspectives* (London 2006) 53-63.
- Trio, Paul, 'Pro animabus nostris et antecessorum nostrorum in elemosinam. Memorieviering in de middeleeuwse norbertijnenabdij te Drongen (tot ca. 1580)', in: Janssens H. (ed.), *Memorievieringen bij Norbertijnen (Werkgroep Norbertijner Geschiedenis in de Nederlanden. Bijdragen van de contactdag 16)* (Averbode 2006) 49-52.
- Trio, Paul and M. de Smet, *De Augustijnerabdij van Zonnebeke: zeven eeuwen geschiedenis* (Roeselare 2009).
- Trio, Paul, 'Moordende concurrentie op de memoriemarkt: een eerste verkenning van het fenomeen jaargetijde in de Lage Landen tijdens de late Middeleeuwen (ca. 1250 tot 1550)', *Herinnering in geschrift en praktijk in de middeleeuwse Nederlanden*. (Brussel: Koninklijke Vlaamse academie van België voor

- wetenschappen en kunsten 2009).
- Trio, Paul, 'The social positioning of late medieval confraternities in urbanized Flanders: from integration to segregation', *Die multifunktionale Ausrichtung bruderschaftlicher Organisationen im hohen und späten Mittelalter* (Ostfildern 2009) 100-109.
- Truyen, Arnold, see Tummers, Harry A. (2008).
- Tummers, Harry A., *Early secular effigies in England: the thirteenth century* (Leiden 1980).
- Tummers, Harry A., 'Gedeelte van een grafsteen (ca. 1300) met de voorstelling van een man gevonden te St. Pieter', *De Maasgouw* 103 (1984) 116-126.
- Tummers, Harry A., 'Het grafmonument van Nicolaas van Putten (1311) en Aleida van Strijen (1316) in de Nederlands Hervormde Kerk te Geervliet, Zuid-Holland', *Bulletin van de Stichting Oude Hollandse Kerken* 21 (1985) 3-14.
- Tummers, Harry A., *Medieval effigial monuments in the Netherlands* (London 1992).
- Tummers, Harry A., 'Recente vondsten betreffende vroege grafsculptuur in Nederland: dertiende en veertiende eeuw', *Bulletin* 92 (1993) 34-40, 55.
- Tummers, Harry A., 'Gedeelte van een grafsteen uit 1273 met de voorstelling van een ridder gevonden op het terrein van het Rijksarchief Limburg (de Oude Minderbroederskerk) te Maastricht', *De Maasgouw* 113 (1994) 61-66.
- Tummers, Harry A., 'Begraven en grafzerken in de oude Minderbroederkerk te Maastricht', in: Régis de la Haye, J.H.M.M. van Hall and G.H.A. Venner (eds.), *Achter de Minderbroeders: opstellen over bijzondere stukken en voorwerpen van het Rijksarchief in Limburg* (Maastricht 1996) 11-35.
- Tummers, Harry A., 'De begraafplaatsen en grafmonumenten van de graven en hertogen van Gelre', in: Johannes Stinner and Karl-Heinz Tekath (eds.), *Gelre, Geldern, Gelderland: geschiedenis en cultuur van het hertogdom Gelre* (Utrecht 2001) 55-64.
- Tummers, Harry A., 'Grafmonumenten in de provincie Noord-Brabant', in: Léon van Liebergen and Wouter Prins (eds.), *Deftige devotie. Museum voor Religieuze Kunst Uden 2003* (Uden 2003) 28-42.
- Tummers, Harry A. and Tim Graas, 'Grafzerken', in: Jos Koldewij and Gerard van Wezel (eds.), *De Onze-Lieve-Vrouwekerk en de grafkapel voor Oranje-Nassau te Breda* (Zwolle 2003) 191-203, 455-456.
- Tummers, Harry A., *Bestendige vergankelijkheid: het gerestaureerde grafmonument voor Frederik van Renesse in de Grote Kerk te Breda* (Zeist 2004).
- Tummers, Harry A., Arnold Truyen and Gerard Venner (eds.), *Het praalgraf van Gerard van Gelre en Margaretha van Brabant in de Munsterkerk te Roermond: geschiedenis en restauratie van een uitzonderlijk monument* (Roermond 2008).
- Vanclooster, Dirk, Johan De Soete and Harry van Royen, *Dansen met de dood* (Brugge 2008).
- Vanderputten, Steven, "'Tot nut van de zonen van deze abdij.'" Monastieke geschiedschrijving tot het einde van de vijftiende eeuw in sociaalperspectief, *Trajecta* 10 (2001) 193-208.
- Vanderputten, Steven, 'Typology of Medieval Historiography Reconsidered: a Social Re-interpretation of Monastic Annals, Chronicles and Gesta', *Historical Social Research - Historische Sozialforschung* 26 (2001) 141-178.
- Vanderputten, Steven, 'Libri chronicorum. A structural approach to the transmission of medieval Benedictine historiography from the Southern Low Countries', *Revue Bénédictine* 115 (2005) 151-186.
- Veen, van M., see Janse, A. (2004).
- Velde, Simone van de, 'Boudewijn van Zwieten en Frank van der Boechorst. Adellijke weldoeners van het klooster Mariënpoel te Leiden', *Virtus. Bulletin van de Werkgroep Adelsgeschiedenis* 9 (2002) 1-11.
- Velde, Simone van de, 'Gerritgen Ysbrandsdochter van Rietwijk. Weldoenster en laatste priorin van klooster Mariënpoel', *Jaarboekje voor geschiedenis en oudheidkunde van Leiden en omstreken* 95 (2003) 77-90.
- Velden, G.M. van der, 'Het 15de-eeuwse jaargetijdenboek van de parochiekerk te Berlicum', *Brabants heem: tweemaandelijks tijdschrift voor Brabantse heem- en oudheidkunde* 37 (1985) 34-38, 65-75.
- Velden, G.M. van der, *Het necrologium van Arnold van Vessem uit 1574, aangevuld met de namen van de abdijleden tot 1986* (Abdij van Berne 1986).
- Velden, G.M. van der, 'Het testament van een brouwer van de Abdij van Berne uit het begin van de zestiende eeuw', *Met gansen trouw* 37 (1987) 15-16.
- Velden, H. van der, *Gerard Loyet en Karel de Stoute. Het votiefportret in de Bourgondische Nederlanden* (Universiteit Utrecht 1997).
- Velden, H. van der and B. Jackson, *The donor's image: Gerard Loyet and the votive portraits of Charles the Bold* (Turnhout 2000).
- Venner, Gerard, see Tummers, Harry A. (2008).

- Verhoeven, G., 'De laatste wil als egodocument: testamenten uit Friesland vóór 1551', *Driemaandelijksse bladen* 44 (1992) 65-79.
- Verhoeven, G., J.A. Mol and H. Bremer, *Friese testamenten tot 1550* (Leeuwarden 1994).
- Verkerk, C.L., 'Het gouden altaar van de abdij van Egmond en zijn schenkers', in: G.N.M. Vis (ed.), *De abdij van Egmond. Geschreven en beschreven*. Egmondse Studiën 4 (Hilversum 2002) 13-30.
- Vermeersch, Valentin, *Grafmonumenten te Brugge voor 1578; Dl. 1: Synthèse. Dl. 2: Catalogus, nrs. 1-355. Dl. 3: Catalogus, nrs. 356-650* (Brugge 1976).
- Verschoor, A., see Gietman, C. (2001).
- Visser, Fenna, see Bueren, Truus van (2008).
- Vliet, K. van, see Groot, A. de (2004).
- Walle, Hessel de, *Friezen uit vroeger eeuwen: opschriften uit Friesland, 1280-1811* (Franeker 2007).
- Waslander, Christine, *Dekselse graven: Noordnederlandse grafsculptuur in de elfde en twaalfde eeuw* (Meppel 1991).
- Waslander, C.T., 'Dekselse graven. Noordnederlandse grafsculptuur in de elfde en twaalfde eeuw', E. Drenth, W.A.M. Hessing and E. Knol (eds.), *Het tweede leven van onze doden: voordrachten gehouden tijdens het symposium over het grafritueel in de pre- en protohistorie van Nederland op 16 mei 1992 te Amersfoort* (Amersfoort 1993) 75-85.
- Weijert, Rolf de, see Speetjens, Annemarie (2004).
- Wezel, G. van, P. Le Blanc and J. Koldewij, *De Onze-Lieve-Vrouwekerk en de grafkapel voor Oranje-Nassau te Breda* (Zeist, Zwolle 2003).
- Wiedhaup, C.J.J., *De praalgraven van de Habsburgers* (Amsterdam 1964).
- Wüstefeld, Helen, see also Bueren, Truus van (1999).
- Wüstefeld, Helen, 'Het memorieboek van het Katharijneklooster in Haarlem (Hs. 70H53, KB Den Haag). Een codicologisch-historische studie', *Ons geestelijk erf* 54 (1980) 293-333.
- Wüstefeld, Helen, *De boeken van de Grote of St. Bavokerk. Een bijdrage tot de studie van het middeleeuwse boek in Haarlem* (Hilversum 1989).
- Wüstefeld, Helen, 'Dood en dodenherdenking in de late Middeleeuwen: vrouwen in beeld', *Historica* 23 (2000) 14-16.
- Woodall, Joanna, 'Painted immortality. Portraits of Jerusalem pilgrims by Antonis Mor and Jan van Scorel', *Jahrbuch der Berliner Museen* 31 (1989) 149-163.
- Wormgoor, Ingrid, *Uit vrije wil en voor zijn zielenheil: kerkelijke instellingen in Zwolle en hun functioneren binnen de stedelijke samenleving tot 1580* (Zwolle 2007).
- Zuidema, Liesbeth, 'De functie van kunst in de Nederlandse kartuizerkloosters' in: Krijn Pansters (ed.), *Het Geheim van de Stille. De Besloten Wereld van de Roermondse Kartuizers* (exhibition catalogue Roermond, voormalige kartuizerklooster 'O.L. Vrouw van Bethlehem' 2009) 48-61.

Editions

The list below catalogues editions of memorial registers, necrologia and obituaries, arranged alphabetically by city or town.

Abbreviations:

AAU: *Archief voor de Geschiedenis van het Aartsbisdom Utrecht*

BGBH: *Bijdragen vor de Geschiedenis van het Bisdom van Haarlem*

PSHAL: *Publications de la Société Historique et Archéologique dans le Limbourg*

Abcoude:

Grevenstuk, J.G.Th, 'Het oude memorieboek van Abcoude', *AAU* 44 (1919) 1-99.

Alem:

Smedt, C. de, *Acta Sanctorum etc. LXII. Novembris tomus II*, 1 (Brussel 1894) 62-69.

Almelo:

Roelofs, A., *St. Catharina-klooster Almelo en klooster Maria Vlucht op de Gleen* (Losser 1983).

Amsterdam:

Sterk, J.F.M., 'Memorieboek en geschiedenis van het Sint Agnesklooster te Amsterdam 1397-1599', *BGBH* 40 (1921) 236-281.

Baardwijk:

Essink, H., 'Een laat-middeleeuwse heiligenkalender van de parochie Sint Clemens te Baardwijk', *Met gansen trou* 7 (1957) 153-168.

Frenken, A., 'Een cijnslijst der pastorie van Baardwijk', *Met gansen trou* 10 (1960) 24-25, 42-45, 92-94, 110-112.

Frenken, A., 'Nog een oude kalender der St. Clemenskerk te Baardwijk', *Met gansen trou* 11 (1961) 2-8, 46-54.

Bern:

Velden, G. van der, *Het Necrologium Bernense van Arnold van Vesseem uit 1574 aangevuld met de namen van de abdijleden tot 1986* (Heeswijk 1986).

Bokhoven:

Bavel H. van, A. van den Hurk and G. van der Velden, 'Het kalendarium van Bokhoven. Tekstuitgave met vertalingen, inleidingen, toelichtingen en bijlagen', *Met gansen trou* 25 (1975) 149-192.

Breda:

Hoyneck van Papendrecht, C.P., 'Necrologium ecclesie Beatae Mariae semper Virginis opidi de Breda Leodiensis diocesis (nunc Antverpiensis). Ex manuscripto membranaceo in folio apud Editorem', in: C.P. Hoyneck van Papendrecht, *Analecta Belgica (= Vita Viglii ab Aytta Zuichemi ab ipso Vigliio scripta. Ejusque, nec non Joachimi Hopperis et Joannis Baptistae Tassii opera historica aliaque analecta ad historiam scissi Belgii potissimum attentia in sex partes divisa* (6 dln; Hagae Comitum 1743) tomus III pars 1, 329-438.

Gooskens, F., *Het jaargetijdenregister van het Begijnhof te Breda (1351) ca. 1500-1626* (Breda 1992).

Deventer:

Dumbar, G., 'Necrologium Capituli Sancti Lebuini Daventriensis', in: G. Dumbar, *Het kerkebyk en wereltyk*

Deventer behelzende eene uitvoerige beschryving (...) I (Deventer 1732) 356-309.

Diepenveen:

Slee, J.C. van, 'Het necrologium en cartularium van het convent der reguliere kanunnikessen te Diepenveen', *AAU* 33 (1908) 317-485.

Doesburg:

Kruisheer, C.I., *De Onze Lieve Vrouwe-broederschap te Doesburg ca 1397-1580. Godsdiensige broederschappen en hun achtergrond. Bloeiperiode van de O.L. Vrouwebroederschap, neergang door kentering in het geloofsleven. Het memorieboek als bron van genealogisch onderzoek* (Ellecom 1976).

Weiler, A.G., *Necrologie, kroniek en cartularium c.a. van het Fraterhuis te Doesburg (1432-1559)* (Leiden 1974).

Dronrijp:

'Tablinum, dat is: brieven ende documenten dienende tot de Friesche historie', in: Chr. Schotanus, *De geschiedenissen kerkeelyck ende wereldlyck van Friesland oost ende west* (Franeker 1658) 20-22.

Egmond:

Wijn, H. van, *Huiszittend Leeven* II 1 (1812) 90-140.

Hulshof, A., 'Egmondsche annalen uit de veertiende eeuw', *Bijdragen en Mededeelingen van het Historisch Genootschap* 35 (1914) 40-82.

Geervliet:

Hoyneck van Papendrecht, C.P., 'Necrologium capituli ecclesiae collegiatae B. Mariae Geervlietensis diocesis Trajectensis. Ex Ms. Collegii B. Mariae (vulgo Hollandorum) Lovanii', in: C.P. Hoyneck van Papendrecht, *Analecta Belgica (= Vita Viglii ab Aytta Zuichemi ab ipso Viglio scripta. Ejusque, nec non Joachimi Hopperis et Joannis Baptistae Tassii opera historica aliaque analecta ad historiam scissi Belgii potissimum attientia in sex partes divisa* (6 dln; Hagae Comitum 1743) tomus III pars 2, 159-246.

Gorinchem:

'Het klooster der H. Agnes te Gorkum', *De Katholieke. Godsdiensig, Geschied- en Letterkundig Maandschrift* 34 (1858) 95-126.

Gouda:

Heussen, H.F. and H. van Rijn, *Kerkelycke historie en Outheden der Zeven Vereenigde Provincien: tweede deel. Behelzende de historie van 't Utrechtsche bisdom (...) II* (Leiden 1726) 261-262.

Heel, D. van, 'Dodenlijst van de Regulieren uit het klooster Emaus te Steyn', *Bijdragen van de Oudheidkundige Kring "die Gonde"* 6 (1949) 96-117.

Haarlem:

'Het Necrologium Dioecesis Harlemensis van Joannes Buccaeus', *De Katholieke. Godsdiensig, Geschied- en Letterkundig Maandschrift* 60 (1871) 57-79, 334-351.

Kist, N.C., 'Necrologium, of Memorieboek van een der Zusteren-Conventen te Haarlem. Uit het oorspronkelijk Hs.', *Kerkhistorisch Archief* 1 (1857) 140-160.

's Hertogenbosch:

Hezenmans, C.H., 'Anniversarium van het Oude Kapittel der St. Janskerk te 's-Hertogenbosch', *Algemeen Nederlandsch Familieblad* 3 (1886) 132-138.

Spierings, M., 'Het obituarium of dodenboek van de Sint-Janskerk te 's-Hertogenbosch (1280-1435)', *Boschboom bladeren* (1979) 1-4.

Herwen:

Hoff, B. van 't, 'Aanteekeningen uit een missaal van de kerk van Herwen', *Bijdragen en Mededeelingen Gebr* 38 (1935) 246-248.

Horn:

Venne, J. van de, 'Anniversarium der parochiekerk van St. Martinus te Horne', *PSHAL* 50 (1914) 257-298.

Houthem:

Habets, J., 'Houthem-Sint-Gerlach en het adellijk vrouwenstift aldaar 'Necrologium der adelijke proosdij St-Gerlach, *PSHAL* 6 (1869) 3-253.

Leiden:

Lommel, A.V., 'Het necrologium van het voormalig Dominicaner-nonnenklooster te Leiden', *BGBH* 6 (1878) 63-68.

Kam, J.G., 'Het memorieboek van de Heilige Geest te Leiden, aangelegd in 1386', *Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie* 21 (1967) 157-255.

Maastricht:

Doppler, P., *Nécrologie de la confrérie des chapelains de la ci-devant collégiale de Saint-Servais à Maestricht* (Maastricht 1897).

Doppler, P., 'Obituaire de l'église collégiale, libre et impériale de Saint-Servais à Maestricht' commencé vers 1294', *PSHAL* 47 (1911) 261-326.

Doppler, P., 'Nécrologie de l'église collégiale de Notre-Dame à Maestricht, commencé vers 1307', *PSHAL* 52 (1916) 241-315.

Doppler, P., 'Jaargetijdenboek van het klooster der Begaarden te Maastricht', *PSHAL* 63 (1927) 1-55.

Franquinet, G.-D., *Beredeneerde inventaris der oorkonden en bescheiden van het kapittel van O.L. Vrouw te Maastricht II* (Maastricht, 1870-1877) 116-119.

Hasselt, H.P.A. van, 'Geschiedenis van het klooster der kruisheren te Maastricht', chapter: 'Liber Anniversariorum vel Necrologium Conventus Crucigerorum Trajecti ad Mosam', *PSHAL* 39 (1903) 62-125.

Heel, D. van, 'Necrologium van de minderbroederkloosters te Maastricht en te Lichtenberg (Slavante)', *PSHAL* 86-87 (1950-1951) 273-336.

Stiennon, J., 'Un fragment inédit d'un obituaire de Saint-Servais de Maestricht (XIVe-XVe s.)', *Miscellanea Trajectensia*. Bijdragen tot de geschiedenis van Maastricht, uitgegeven bij gelegenheid van het 300-jarig bestaan van de Stadsbibliotheek van Maastricht (Maastricht 1962) 131-167.

Stiennon, J., 'Un fragment inédit d'un obituaire de Saint-Servais de Maestricht (XIVe-XVe s.)', *Bibliotheca Universitatis Leodiensis. Recueil de documents de la Bibliothèque de l'Université de Liège* 2 (1962).

Mijdrecht:

Heussen, H.F. and H. van Rijn, *Kerkelijke historie en Outbeden der Zeven Vereenigde Provinciën: tweede deel. Behezzende de historie van 't Utrechtsche bisdom (...)* II (Leiden 1726) 292-293.

Monnickendam:

Wüstenhoff, 'De priorij van Galilea Minor nabij Monnickendam', *Archief voor Nederlandsche Kerkegeschiedenis* 3 (1899) 215-279.

Neer:

Slechten, G., 'Necrologium Monasterii S. Mariae Sanctique Joannis Baptistae Averbode Ordinis Praemonstratensis', *Analecta Praemonstratensia. Editiones textuum* 54 (1978) 1-32; 55 (1979) 33-64, 65-96; 56 (1980) 97-128, 129-160; 57 (1981) 161-208, 209-240; 58 (1982) 241-288; 59 (1983) 289-320, 321-352; 60 (1984) 353-384, 385-424.

Ninove

Perre, Dirk van de, 'Het necrologium van de Sint-Cornelius- en Sint-Cyprianusabdij van Ninove. Tekstuitgave van de oudste twee necrologia (1185/1188-1651 en 1652-1694) met inleiding en annotaties (with an English Summary)', in: *Analecta Praemonstratensia*, 84 (2008), 5-249.

Nunhem:

Wolters, A., 'Necrologium van het Klooster St. Elisabeths-dal in het voormalige graafschap Horne', *PSHAL* 17 (1880) 3-58.

Nuth:

Flament, A.J.A., 'Necrologium der parochiekerk te Nuth uit de 15de en 16de eeuw', *PSHAL* 50 (1914) 299-306.

Oisterwijk:

Berkelmans, G., 'Jaargetijden en maandstonden gesticht in de kerk van Oisterwijk in de veertiende en het begin van de vijftiende eeuw', in: L.F.W. Adriaenssen (ed.), *Welpen van de Brabantse Leeuw* (1991) 245-264.

Oldenzaal:

Geerdink, E., 'Calendarium et Necrologium Ecclesiae S. Plechelmi in Oldenzalia', *AAU* 15 (1887) 128-212, 337-396.

Oostrum:

Janssen, M.J., 'Geschiedenis van de O.L.Vr. Kapel te Oostrum (onder de parochie Venray) met het daarin berustende miraculeus beeld', *PSHAL* 34 (1898) 3-202.

Roermond:

Habets, J., 'Memorieboek van het klooster van den H. Hieronymus te Roermond der reguliere kanonniken van den H. Augustinus, 1438-1561', *PSHAL* 9 (1872) 311-342.

Heere, L., 'Het obituarium der Kruisheren van Roermond', *PSHAL* 90-91 (1954-1955) 51-126.

Sivré, J.B., 'Het memorieboek van het voormalige kapittel van den H. Geest te Roermond', *PSHAL* 19 (1882) 85-143.

Sivré, J.B., 'Het necrologium der adellijke abdij van O.L. Vr. Munster te Roermond', *PSHAL* 13 (1876) 169-280.

Rolduc:

Boeren, P.C., 'Een doodenkalender van Rolduc van omstreeks 1400', *PSHAL* 78-82 (1942-1946) 217-230.

Sittard:

Haas, J.A.K., 'Een obituarium van het kapittel van Sint-Pieter te Sittard', *PSHAL* 105-106 (1969-1970) 73-124.

Sassen, J.H.H., 'Register en memorieboek van het Dominicanessenklooster St. Agnetenberg te Sittard', *PSHAL* 49 (1913) 161-304.

Tilburg:

Boeren, P.C., 'Het oudste Liber Anniversariorum der kerk van Tilburg', *Bosche Bijdragen* 22 (1953-1955) 116-144.

Utrecht:

Geer, B.J.L. de, 'Begiftigers en bezittingen van het Carthuiser convent bij Utrecht', *Kronijk van het Historisch Gezelschap gevestigd te Utrecht* 13 (1857) 129-146.

Hasselt, L. van, 'Het Necrologium van het karthuizerklooster Nieuwlicht of Bloemendaal buiten Utrecht', *Bijdragen en Mededeelingen van het Historisch Genootschap, gevestigd te Utrecht* 9 (1886) 126-392.

Heussen, H.F. van, *Historia Episcopatum foederati Belgii; utpote metropolitani Ultrajectini, nec non suffraganeorum, Harlemensis, Daventriensis, Leovardiensis, Groningensis et Middelburgensis* I (Leiden 1719) 152-154.

Heussen, H.F. van, *Historie ofte beschrijving van 't Utrechtsche bisdom, behelzende de oudheden, kerkelijke en geestelijke gebouwen, kapellen, kommandeuschappen, abdyen, kloosters, oversten en geleerde mannen van 't zelve bisdom, getrokken uit de oude handschriften der kerken en abdyen, enz.* (Leiden 1719).

Kist, N.C., 'De oudste oorkonde der abdij van Oostbroek', *Nederlandsch Archief voor Kerkelijke Geschiedenis* 9 (1849) 31-48.

Matthaeus, A., *Foundationes et fata ecclesiarum praesertim quae Ultrajecti et in ejusdem suburbiis et passim alibi in dioecesi libri duo (...)* (Lugduni Batavorum [Leiden] 1704).

Muller Fz., S., 'Stukken betreffende de Groote en Kleine Kalende-broederschap te Utrecht', *Bijdragen en Mededeelingen van het Historisch Genootschap* 8 (1885) 117-153.

Rossum, A.A.J. van, 'Necrologium van Oud-Munster te Utrecht', *AAU* 10 (1882) 273-320; 11 (1883) 1-56, 212-258, 347-373; 12 (1884) 105-188.

Visscher, L.G., 'Manuaal der conventualen van St. Caecilia binnen Utrecht', *Tijdschrift voor oudheden, statistiek etc. van Utrecht* 8 (1842) 397-419.

Valkenburg:

Doppler, P., 'Necrologium der kerk van Valkenburg', *PSHAL* 60 (1924) 251-312.

Venlo:

Doppler, P., 'Fragment van een necrologium uit de eerste jaren der XVIe eeuw afkomstig van Venlo', *De Maasgouw* 30 (1908) 81-82.

Vollenhove:

Slee, J.C. van, 'Mededeelingen aangaande het klooster St.Janskamp buiten Vollenhove', *AAU* 36 (1910) 69-103, 76-93.

Voorburg:

Booma, J.G.J. van, *Dit is 't memoriboec van Voirburch. Het memorieregister, tevens cartularium van de parochie Voorburg (1338) 1435-1566* (Hilversum 1992).

Warmond:

Overvoorde, J.C., 'Het Cistercienserklooster Marienhaven te Warmond', *BGBH* 33 (1911) 1-59.

Weert:

Wely, D. van, *Liber Recommendationis Conventus Werthensis OFM* (Weert 1961).

Zutphen:

Leloux, H.J., 'Een laat-middeleeuws "memorieboek" uit de kring der Moderne Devoten', *Ons Geestelijk Erf* 52 (1978) 229-243.

Zwolle:

Spilbeeck, W. van, 'Necrologium van het klooster Bethlehem te Zwolle', *Verslagen en Mededeelingen van de Vereniging tot Beoefening van Overijsselsch Regt en Geschiedenis* 14 (1885) 1-13.